

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2011 m. gegužės 31 d. Nr. FA-P-10-7-57
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2010-06-21 pavedimą Nr. P-10-7

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Aina Aleškevičienė (grupės vadovė)

Liudmila Jankovskaja

Vyrmandas Jašmontas

Jolita Pašukonienė

Akvilė Lekaveckaitė

Auditas pradėtas 2010-06-21

Auditas baigtas 2011-05-31

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti

Valstybės kontrolės interneto puslapyje

adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	7
1. Pastebėjimai dėl buhalterinės apskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų	7
1.1. Dėl lėšų, nepagrįstai priskirtų ministerijos pajamoms	7
1.2. Dėl apskaitos tvarkymo pagal VSAFAS Valstybinėje augalininkystės tarnyboje	8
1.3. Dėl turto perėmimo iš likviduotų pavaldžių įstaigų	9
2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	10
2.1. Dėl valstybės biudžeto lėšų skyrimo ministerijai pavaldžioms įstaigoms ir kitiems subjektams	10
2.2. Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo Valstybinėje augalininkystės tarnyboje	13
2.3. Dėl mažos vertės pirkimų vykdymo ministerijoje	15
2.4. Dėl aptarnavimo automobilių transportu paslaugų pirkimo	18
2.5. Dėl administracinio pastato, esančio Gedimino pr. 19 (Lelevelio g. 6), Vilniuje, rekonstrukcijos darbų pirkimo	20
2.6. Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos viešinimo	34
3. Kiti pastebėjimai	37
3.1. Dėl mobiliojo ryšio paslaugų pirkimo	37
3.2. Dėl asignavimų naudojimo priedams, priemokoms ir išėtinėms išmokoms mokėti	39
3.3. Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų Žemės ūkio rūmams, panaudojimo	41
3.4. Dėl valstybės įmonių savininko kapitalo didinimo	44
4. Vidaus kontrolės įvertinimas	45
5. Rekomendacijos	47
PRIEDAI	49

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti:

- valstybės biudžeto asignavimų 2011 metams planavimą teisėtumo požiūriu;
- audituojamo subjekto 2010 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- valstybės lėšų ir turto valdymą, naudojimą ir disponavimą jais ekonomiškumo požiūriu.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, adresas: Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius, identifikavimo kodas – 188675190. Audituojamu laikotarpiu ministerijai vadovavo žemės ūkio ministras Kazys Starkevičius, vyriausiojo buhalterio funkcijas vykdė Buhalterinės apskaitos skyriaus vedėja Gileta Buitkienė.

Žemės ūkio ministerija yra Lietuvos Respublikos valstybės įstaiga, kuri formuoja valstybės politiką, taip pat organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą žemės ūkio ministrui pavestose valdymo srityse.

Audituojamas laikotarpis – 2010 metai.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl ministerijos 2010 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Valstybės, savivaldybių, Privalomojo sveikatos draudimo fondo ir Valstybinio socialinio draudimo fondo 2010 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių pateikimo terminas įstatymu¹ pratęstas iki 2011 m. spalio 1 d.

Teisės akte numatyta,² kad visų konsolidavimo lygių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai rengiami naudojantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacine sistema. Finansų ministro patvirtintame 2010 metų konsolidavimo kalendoriuje³ nurodyta, kad Žemės ūkio ministerija ir jai pavaldžios įstaigos finansines ataskaitas šioje sistemoje turi pateikti iki gegužės 26 d., o Žemės ūkio ministerija konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį turi parengti ir patvirtinti liepos mėn.

Kadangi finansinių ataskaitų rinkiniai bus pateikti Finansų ministerijai ir patikrinti po birželio 1 d., o vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁴ audito išvada turi būti pateikta ne vėliau kaip birželio 1 d., todėl nuomonės dėl Žemės ūkio ministerijos finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumo audito išvadoje nepareiškiamo.

Audito metu buvo vertinamas ūkinių operacijų registravimas apskaitoje pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (VSAFAS) ir audituojamas Žemės ūkio ministerijos 2010 metų konsoliduotųjų biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų rinkinys:

- Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų 2010 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas;
- Įmokų į biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti, 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3);
- Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4).

Taip pat buvo audituojamos:

- Pažyma apie asignavimų valdytojo valstybės biudžeto išlaidų sąmatos vykdymą pagal patvirtintas programas ir jų neįvykdymo priežastis 2010 m. gruodžio 31 d.;
- Pažyma apie valstybės biudžeto lėšų likučius asignavimų valdytojų sąskaitose;

¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas 2007-06-26 Nr. X-1212 (2011-04-21 įstatymo Nr. XI-1343 redakcija), 32 str. 7 d.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-07-16 nutarimas Nr. 730 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir viešojo sektoriaus subjektų, atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą, nustatymo“, 2.7 p.

³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011-05-03 įsakymas Nr. 1K-171 „Dėl 2010 metų konsolidavimo kalendoriaus patvirtinimo“.

⁴ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. 26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 44 p.

- Pažyma dėl asignavimų ekonomijos pagal patvirtintas programas susidarymo ir jos panaudojimo priežasčių atskleidimo;
- Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus 2011 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-11).

Žemės ūkio ministerija ir 14 jai pavaldžių įstaigų 2010 metais vykdė 10 programų:

- Kaimo rėmimo (01.29)
- Žemės ūkio ir žuvininkystės politikos įgyvendinimo (01.32)
- Žemės ūkio ir žuvininkystės politikos formavimo (01.34)
- Biodegalų gamybos plėtros paramos (01.41)
- Specialiąją valstybės rezervo tvarkymo (01.84)
- Specialiąją žuvininkystės rėmimo (01.85)
- Tiesioginių išmokų ir rinkos reguliavimo priemonių finansavimo (65.01)
- Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (66.01)
- Europos žuvininkystės fondo (67.01)
- Žuvininkystės duomenų rinkimo ir kontrolės (70.01).

Programoms patvirtinta 2 566 485 tūkst. Lt asignavimų, iš jų – 2 556 974 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 34 644 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 9 511 tūkst. Lt turtui įsigyti⁵. Be to, 2009 metais nepanaudotas specialiosios programos likutis, kuris sudaro 2 810,3 tūkst. Lt: 1 761,4 tūkst. Lt išlaidoms ir 1 048,9 tūkst. Lt turtui įsigyti, perkeltas į 2010 metų asignavimų planą.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditui taikytas kiekybinio reikšmingumo lygis: 0,5 proc. visų kasinių išlaidų, tai yra 12 879 tūkst. Lt. Šis nustatytas reikšmingumo lygis yra didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos. Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- išsami rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą sutelkiant didžiausios rizikos srityse;

⁵ Lietuvos Respublikos 2010 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2009-12-10 Nr. XI-563; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010-01-20 nutarimas Nr.70 „Dėl 2010 m. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“ (su vėlesniais pakeitimais).

– tvarkų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra ir nuoseklios peržiūros testai (kontrolės aplinkos tyrimas);

– ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių išsamios ir analitinės audito procedūros (savarankiškos audito procedūros).

Svarbiausiose audito srityse (biologinio turto, ilgalaikio finansinio turto, ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, pagrindinės ir kitos veiklos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudų, pagrindinės ir kitos veiklos kitų sąnaudų, pagrindinės ir kitos veiklos pajamų apskaitos) atliktos didelės apimties savarankiškos audito procedūros. Joms atlikti buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą. Audito įrodymai gauti taikant šias audito procedūras: skaičiavimą, patikrinimą, paklausimą, analitines ir kitas.

Valstybės kontrolės 2010 metų valstybinio audito programoje buvo numatyta sisteminių tyrimų sritis – viešojo sektoriaus subjektų sąskaitų likučių perkėlimo teisingumas. Šioje sisteminių tyrimų srityje buvo atliktos audito procedūros.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai dėl buhalterinės apskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų

1.1. Dėl lėšų, nepagrįstai priskirtų ministerijos pajamoms

Žemės ūkio ministerija pagal Lėšų Europos Sąjungos žemės ūkio fondų ir Europos žuvininkystės fondo priemonėms įgyvendinti išmokėjimo ir gavimo iš Europos Komisijos taisyklės⁶ Tiesioginių išmokų ir rinkos reguliavimo priemonių finansavimo programos (65.401) pajamoms nepagrįstai priskyrė 1 704,9 tūkst. Lt iš paramos gavėjų susigrąžintas Europos žemės ūkio garantinio fondo finansinės paramos 20 proc. sumas ir nuo apmokėtų sankcijų, susidariusias dėl kompleksinio paramos susiejimo 25 proc. sumas.

Biudžeto sandaros įstatymas⁷ nustato, kad biudžetinių įstaigų pajamoms priskiriamos biudžetinių įstaigų, atliekant funkcijas, numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose, gaunamos lėšos (išskyrus valstybės rinkliavą ir žyminį mokestį) ir pajamos už trumpalaikio ir ilgalaikio materialiojo turto nuomą, kurios įmokamos į valstybės biudžetą ar savivaldybių biudžetus ir naudojamos vadovaujantis įstatymais arba Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais šių įstaigų vykdomoms programoms finansuoti.

Analogiškas pažeidimas nustatytas ir Valstybės kontrolės parengtoje Išvadoje dėl Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto vykdymo apyskaitos⁸.

Ministerija specialiųjų programų pajamoms nepagrįstai priskyrė iš paramos gavėjų susigrąžintas Europos žemės ūkio garantinio fondo finansinės paramos lėšas ir lėšas už sankcijas, susidariusias dėl kompleksinio paramos susiejimo, todėl Tiesioginių išmokų ir rinkos reguliavimo priemonių finansavimo programos (65.401) įmokų į biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (formoje Nr. 1) klaidingai nurodė 1 704,9 tūkst. Lt faktinių įmokų į biudžetą ir 1 703,5 tūkst. Lt kasinių šios programos išlaidų.

⁶ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006-10-17 įsakymas Nr. 3D-403 „Lėšų Europos Sąjungos žemės ūkio fondų ir Europos žuvininkystės fondo priemonėms įgyvendinti išmokėjimo ir gavimo iš Europos Komisijos taisyklės“ (su vėlesniais pakeitimais), 16-17 p.; 2003 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1782/2003, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisyklės.

⁷ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2007-12-06 įstatymo Nr. X-1354 redakcija, 2 str. 4 d.

⁸ Išvada dėl Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto vykdymo apyskaitos, 2010-09-30 Nr. FA-P-700-2-79, skelbiama tinklalapyje www.vkontrole.lt.

1.2. Dėl apskaitos tvarkymo pagal VSAFAS Valstybinėje augalininkystės tarnyboje

Valstybinė augalininkystės tarnyba už jos teikiamas paslaugas gautų valstybės rinkliavų neregistravo apskaitoje – taigi nesilaikė VSAFAS reikalavimų.

Tarnyba asmenims teikia paslaugas (dauginamosios medžiagos siuntos sertifikavimas ir sertifikato išdavimas, sėklinio pasėlio ir sodo augalų dauginamosios medžiagos kokybės įvertinimas (aprobavimas), sėklos mišinio, sėklos kokybinių rodiklių nustatymas ir kt.), už kurias imama valstybės rinkliava. 2010 m. už tarnybos teikiamas paslaugas į Valstybinės mokesčių inspekcijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą sumokėta 5 117,3 tūkst. Lt valstybės rinkliavos. Audito metu nustatėme, kad tarnyba apskaitoje neregistravo ir finansinėse ataskaitose nenurodė valstybės rinkliavos įmokų pajamų ir su jomis susijusių gautinų sumų, kurias, vadovaujantis 10-ojo VSAFAS⁹ „Kitos pajamos“ 38 punktu, turi registruoti ne tik valstybė, bet ir paslaugas suteikę viešojo sektoriaus subjektai. Taip pat nesilaikyta šio standarto 38.1 punkto, kad tuo atveju, kai pirma turi būti sumokėta už paslaugas, o paslauga suteikiama gavus įrodymų, kad sumokėta, apskaičiuotos ir pervestinos pajamos registruojamos pagal įplaukas, neatsižvelgiant į tai, kas jas surinko – paslaugas suteikęs viešojo sektoriaus subjektas ar įplaukas gavęs viešojo sektoriaus subjektas.

Ministerijai pavaldi įstaiga Valstybinė augalininkystės tarnyba apskaitoje neregistravo už jos teikiamas paslaugas gautų valstybės rinkliavos įmokų pajamų ir su jomis susijusių gautinų sumų – taigi nesilaikė 10-ojo VSAFAS reikalavimų, todėl tarnybos apskaitos registruose pagrindinės veiklos kitos pajamos ir pervestinos pagrindinės veiklos kitos pajamos nurodytos 5 117,3 tūkst. Lt mažesnės.

Valstybinė augalininkystės tarnyba netinkamai tvarkė sąnaudų apskaitą – taip nesilaikė VSAFAS reikalavimų. Tarnyba, išnuomojusi negyvenamąsias patalpas ir „Infratec“ prietaisus ir gavusi kitos veiklos pajamas, su šio turto nuoma susijusias sąnaudas (nusidėvėjimo, prietaisų administravimo ir priežiūros ir pan.) netinkamai priskyrė pagrindinės veiklos sąnaudoms. Kadangi nuoma yra atsitiktinė veikla, ji turi būti priskirta kitai įstaigos veiklai, o ne pagrindinei veiklai. Šiuo atveju nesivadovauta 3-iojo VSAFAS¹⁰ 11 punktu, kad viešojo sektoriaus subjekto pajamos ir sąnaudos veiklos rezultatų ataskaitoje rodomos pagal veiklos pobūdį, t. y. pagrindinės veiklos, kitos veiklos, finansinės ir investicinės veiklos, kad būtų aišku, iš kokių pajamų subjektas finansuoja savo vykdomą veiklą ir kokie atitinkamos veiklos rezultatai, ir 11-ojo VSAFAS¹¹ 14.3 punktu, kad prie kitos veiklos sąnaudų priskiriama sąnaudos, susijusios su pajamų, rodomų kitos veiklos pajamų

⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-04-28 įsakymas 1K-161 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 10-ojo standarto patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-12-19 įsakymas 1K-379 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 3-iojo standarto patvirtinimo“ (2009-12-16 įsakymo Nr. 1K-457 redakcija).

¹¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-02-08 įsakymas 1K-059 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 11-ojo standarto patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

straipsnyje, uždirbimu, tarp jų sąnaudos, susijusios su komercine viešojo sektoriaus subjekto veikla, tokia kaip turto nuoma.

Valstybinė augalininkystės tarnyba su įstaigos kita veikla (turto nuoma) susijusias sąnaudas netinkamai priskyrė pagrindinės, o ne kitos veiklos sąnaudoms – nesilaikė 3-ojo, 10-ojo, 11-ojo VSAFAS-ų reikalavimų.

1.3. Dėl turto perėmimo iš likviduotų pavaldžių įstaigų

Ministerija, perėmusi iš likviduotų pavaldžių įstaigų ilgalaikį materialųjį turtą, nereikalavo nurodyti jo įsigijimo vertės ir sukaupto nusidėvėjimo – perėmė ir apskaitė šį turtą likutine verte.

Likvidavus Žemės ūkio ministerijai pavaldžias įstaigas – Rietavo ir Vilniaus sodo augalų veislių tyrimo stotis – jų ilgalaikis materialusis turtas (pastatai) pagal perdavimo ir priėmimo aktus¹² patikėjimo teise perduotas ministerijai likutine 550,6 tūkst. Lt verte. Ministerija iš likviduotos Vilniaus sodų augalų veislių tyrimo stoties perimtą turtą perdavė¹³ valstybės įmonei Valstybės turto fondui likutine 477,9 tūkst. Lt verte, o iš likviduotos Rietavo augalų veislių tyrimo stoties perimtą turtą perdavė¹⁴ Rietavo savivaldybei likutine 72,7 tūkst. Lt verte.

Ministerija, perimdama iš minėtų likviduotų pavaldžių įstaigų patikėjimo teise valdytą ilgalaikį materialųjį turtą ir perduodama jį Rietavo savivaldybei ir VĮ Valstybės turto fondui, nesivadovavo Vyriausybės nutarimu¹⁵ patvirtinto Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašo 1 priedo reikalavimais, kad turto perdavimo ir priėmimo akte turėjo būti nurodyta perduodamo turto įsigijimo ir likutinė vertės litais.

Ministerija perimtą turtą neteisingai užregistravo apskaitoje likutine verte, neregistruodama jo įsigijimo savikainos ir sukaupto nusidėvėjimo. Taip nesilaikyta 12-ojo VSAFAS¹⁶ nuostatos, kad ilgalaikis materialusis turtas, gautas iš kito viešojo sektoriaus subjekto teisės aktų nustatyta tvarka, kuriam iki perdavimo buvo taikomas įsigijimo savikainos metodas, apskaitoje registruojamas tokia pačia įsigijimo savikaina, kokia buvo užregistruotas perduodančio viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje (turtą perduodantis subjektas turto perdavimo-priėmimo akte turi nurodyti tokią turto įsigijimo savikainą, kuria jis buvo užregistruotas jo apskaitoje); perimantis turtą viešojo sektoriaus subjektas registruoja sukauptą nusidėvėjimo sumą ir nuvertėjimo sumą turto perdavimo dieną.

¹² Valstybės turto, perduodamo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, perdavimo ir priėmimo aktai, 2010-02-17 Nr. 2B-10-002 ir 2B-10-003.

¹³ Valstybės turto, perduodamo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, perdavimo ir priėmimo aktas, 2010-04-26 Nr. 441056/2B-10-003.

¹⁴ Valstybės turto, perduodamo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, perdavimo ir priėmimo aktas, 2010-05-05 Nr. 1B-002.

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-01-05 nutarimas Nr. 16 „Dėl Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-05-08 įsakymas Nr. 1K-174 „Dėl Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“ (2009-12-22 nutarimo Nr. 1K-466 redakcija), 23 p.

Ministerija, perėmusi iš likviduotų pavaldžių įstaigų ilgalaikį materialųjį turtą, nereikalavo nurodyti jo įsigijimo ir likutinės vertės, o vėliau pati perdavė šį turtą kitiems subjektams likutine verte ir taip nesilaikė Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašo reikalavimų. Gautą turtą ministerija neteisingai apskaitė likutine verte ir taip nesilaikė 12-ojo VSAFAS reikalavimų.

2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo

2.1. Dėl valstybės biudžeto lėšų skyrimo ministerijai pavaldžioms įstaigoms ir kitiems subjektams

Žemės ūkio ministerija iš jai pavaldžios įstaigos Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro įsigijo paslaugas, o ne skyrė jai lėšas pagal patvirtintą sąmatą.

Žemės ūkio ministerija 2010-01-11 susitarimu Nr. 8P-0003A iš kitos jai pavaldžios įstaigos – Žuvininkystės departamento prie Žemės ūkio ministerijos (ją reorganizavus) – perėmė kliento funkcijas ir įsipareigojimus pagal Paslaugų teikimo sutartį¹⁷, kuria konkurso būdu iš kitos ministerijai pavaldžios įstaigos Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro buvo įsigytos seminarų ir konferencijų organizavimo paslaugos. Tokiu būdu Žemės ūkio ministerija iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai programos (67.01) kitų paslaugų (2.2.1.1.1.30 straipsnio) lėšų iš jai pavaldžios biudžetinės įstaigos metodikos centro, kurio tiesioginės funkcijos yra organizuoti mokymus, įsigijo paslaugų už 181,7 tūkst. Lt, o ne skyrė šiai pavaldžiai įstaigai lėšų programai vykdyti pagal patvirtintą sąmatą (pagal visus ekonominės klasifikacijos straipsnius). Sutartis nutraukta 2010 m. gruodžio 31 d., pasibaigus terminui.

Šiuo atveju nesilaikyta Biudžeto sandaros įstatymo¹⁸ reikalavimo, kad biudžeto asignavimų valdytojas privalo nustatyti ir tvirtinti vadovaujamos biudžetinės įstaigos ir (ar) pavaldžių biudžetinių įstaigų bei kitų subjektų programų sąmatas pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius, neviršydamas šioms programoms patvirtintų bendrųjų asignavimų, tarp jų – išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, ir turtui įsigyti, sumų, ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių¹⁹ 81 p., kad asignavimų valdytojais, organizuodami programų, finansuojamų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, vykdymą, turi teisę Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka iš įmonių, įstaigų ir organizacijų pirkti tas paslaugas ir darbus, kurie nepriskirti asignavimų valdytojo ar jam pavaldžių biudžetinių įstaigų funkcijoms.

¹⁷ Paslaugų teikimo sutartis, 2008-06-18 Nr. F11-28(4.9)/8MF-4.

¹⁸ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija, 5 str. 1 d. 3 p.

¹⁹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (2008-07-09 nutarimo Nr. 720 redakcija).

Ministerija skyrė lėšas viešajai įstaigai – Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai, nesilaikydama teisės aktų reikalavimų – neįvykdžiusi pirkimo pagal Viešųjų pirkimų įstatymą.

Žemės ūkio ministerija Vyriausybės nutarimu²⁰ paskirta atsakinga už žemės ūkio produkcijos gamintojų (ūkininkų ūkių ir įmonių) ūkinės-finansinės veiklos rezultatų tyrimų organizavimą ir ūkių apskaitos duomenų tinklo kūrimą ir plėtojimą. Vykdydama Žemės ūkio ir žuvininkystės politikos įgyvendinimo programą (01.32) pagal jos lėšų pervedimo ūkių apskaitos duomenų tinklo kūrimo ir įgyvendinimo darbams tvarką²¹, ministerija lėšas darbams vykdyti pervedė VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai, nesilaikydama teisės aktų reikalavimų – netaikydama nei vieno iš Viešųjų pirkimų įstatymo numatytų pirkimo būdų²² ir netaikydama nė vieno Žemės ūkio ministerijos viešųjų supaprastintų pirkimų taisyklių²³ numatytų pirkimo būdų. 2010 metais ūkių apskaitos duomenų tinklo kūrimo ir įgyvendinimo darbų vykdymui pagal sutartį²⁴ VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai ministerija pervedė 825,0 tūkst. Lt.

Atkreipiame dėmesį, kad pagal Biudžeto sandaros įstatymo²⁵ 2 straipsnio 1 dalį VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba nėra kitas subjektas, kuriam galimybė gauti biudžeto lėšas būtų numatyta jos veiklos sritį reglamentuojančiuose įstatymuose arba Vyriausybės nutarimuose, priimtuose vadovaujantis tiesiogiai taikomais Europos Sąjungos teisės aktais ir tarptautinėmis sutartimis, nustatančiais Europos Sąjungos ar atskirų valstybių finansinės paramos, teikiamos Lietuvai, administravimo tvarką. Todėl, pagal Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių²⁶ 81 p., ministerija šias paslaugas, jei jos nepriskirtos asignavimų valdytojo ar jam pavaldžių biudžetinių įstaigų funkcijoms, galėjo įsigyti tik Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad analogiški teisės aktų pažeidimai nustatyti ir ankstesnių auditų metu (valstybinio audito ataskaitos: 2009-05-29 Nr. FA-P-10-12-68 ir 2010-05-31 Nr. FA-P-10-9-56). Ministerija, atsakydama į ataskaitos projektą, pateikė informaciją dėl parengto įstatymo projekto.

Žemės ūkio ministerijos informacija, pateikta 2011-05-27 raštu Nr. 2D-2822 (7.5.)

Ministerija, siekdama pašalinti šį trūkumą parengė Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 2, 4, 5, 7, 8, 9, 12 ir 13 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą, kuris šiuo metu užregistruotas ir svarstomas Lietuvos Respublikos Seime (Nr. XIP-1375(3)). Projektu papildomas įstatymo 13 straipsnis, siekiant įstatymiškai nustatyti Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos funkcijas, susijusias su Ūkių apskaitos duomenų tinklo darbų vykdymu.

²⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-18 nutarimas Nr. 435 „Dėl žemės ūkio produkcijos gamintojų veiklos rezultatų tyrimų ir ūkių apskaitos duomenų tinklo kūrimo“, 1 p.

²¹ Žemės ūkio ministro 2006-05-24 įsakymas Nr. 3D-211 „Dėl ūkių apskaitos duomenų tinklo įgyvendinimo darbų finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (2010-06-04 įsakymo Nr. 3D-539 redakcija).

²² Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija, 42 str. 1 d. ir 86 str. 1 d.

²³ Patvirtinta žemės ūkio ministro 2008-09-15 įsakymu Nr. 3D-502; Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 2008-07-03 įstatymo Nr. X-1673 redakcija, 85 str.

²⁴ 2010-01-27 sutartis Nr. 8P-0025 su VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba.

²⁵ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2009-10-22 įstatymo Nr. XI-446 redakcija.

²⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (2008-07-09 nutarimo Nr. 720 redakcija).

Ministerija nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių nuostatų, nes iš jai pavaldžios įstaigos Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro už 181,7 tūkst. Lt įsigijo paslaugas, priskirtas šios įstaigos funkcijoms, o ne skyrė jai lėšas pagal patvirtintą sąmatą, be to, viešajai įstaigai Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai skyrė 825,0 tūkst. Lt, netaikydama nė vieno Viešųjų pirkimų įstatyme numatyto pirkimo būdo.

Ministerija dalį biudžeto asignavimų kito subjekto finansavimui netinkamai skyrė „viena eilute“, o išlaidas apskaitė pagal netinkamus ekonominės klasifikacijos straipsnius.

Ministerija sudarė sutartį ir skyrė lėšas asociacijai Žemės ūkio rūmams „viena eilute“:

2010-05-14 sutartimi Nr. 8P-0163 Žemės ūkio rūmams skirta 148,5 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos priemonei vykdyti iš kitų išlaidų einamiesiems tikslams (2.8.1.1.1.2 str.) ekonominės klasifikacijos kodo.

Išlaidos ministerijoje apskaitytos pagal sutartyje nurodytus skirtų lėšų ekonominės klasifikacijos straipsnius.

Atkreipiame dėmesį, kad pagal 2010 m. galiojusio Biudžeto sandaros įstatymo²⁷ 2 str. 1 d., asociacija Žemės ūkio rūmai yra kitas subjektas, kuriam galimybė biudžeto lėšas gauti numatyta jo veiklos sritį reglamentuojančiuose įstatymuose²⁸. Vadovaujantis įstatymo 5 str. 1 d. 1 ir 3 p., asignavimų valdytojas privalo naudoti skirtus asignavimus savo vadovaujamos įstaigos programoms vykdyti, paskirstyti juos pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams, programoms vykdyti, taip pat nustatyti ir tvirtinti vadovaujamos biudžetinės įstaigos ar pavaldžių įstaigų ir kitų subjektų programas, jų sąmatas, neviršijant šioms programoms patvirtintų bendrųjų asignavimų, tarp jų – išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, ir turtui įsigyti, sumų. Vadovaujantis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių²⁹ 17 ir 18 p., asignavimų valdytojas tvirtina pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų sąmatas pagal visus funkcinės ir ekonominės klasifikacijos kodus, o 79-1 p. nurodyta, kad asignavimų valdytojas pagal Biudžeto sandaros įstatymo 5 str. 1 d. 1 p. skirdamas biudžeto lėšų subjektui, kuris nėra biudžetinė įstaiga (kitas subjektas), pasirašo su juo biudžeto lėšų naudojimo sutartį. Joje turi būti nurodytas planuojamas detalus biudžeto lėšų paskirstymas pagal išlaidų ekonominę paskirtį, o tais atvejais, kai dalį lėšų numatoma naudoti darbo užmokesčiui, – išlaidų darbo užmokesčiui apskaičiavimas.

Ministerija valstybės biudžeto lėšas Žemės ūkio rūmams turėjo skirti pagal kiekvieną išlaidų ekonominės klasifikacijos kodą.

Ministerija, skirdama asignavimus asociacijai Žemės ūkio rūmams programai vykdyti „viena eilute“ (ne pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius), nesilaikė Biudžeto sandaros

²⁷ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2009-10-22 įstatymo Nr. XI-446 redakcija.

²⁸ Žemės ūkio rūmų įstatyme (1997-05-20 Nr. VIII-220, 11 str. 2 d. 4 p.) nurodyta, kad rūmų pajamų šaltinis yra valstybės ir savivaldybių tikslinės paskirties lėšos.

²⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, 17, 18 ir 79-1 p.

įstatymo ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, todėl apskaitoje 148,5 tūkst. Lt panaudotų biudžeto lėšų neatskleista pagal jų ekonominę paskirtį. Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2010-12-31 ataskaitos kitų išlaidų einamiesiems tikslams (2.8.1.1.1.2) straipsnio – 148,5 tūkst. Lt didesnės, o kitų paprastųjų išlaidų atitinkamų straipsnių (darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, prekių ir paslaugų naudojimo) – 148,5 tūkst. Lt mažesnės.

2.2. Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo Valstybinėje augalininkystės tarnyboje

Ministerijai pavaldi įstaiga Valstybinė augalininkystės tarnyba sudarytais susitarimais leido darbuotojams naudotis tarnybiniais lengvaisiais automobiliais asmeniniais tikslais, nesilaikydama Vyriausybės nutarimo³⁰ nuostatų, be to, tokiu būdu dalį darbo užmokesčio darbuotojams mokėjo natūra ir nereikalavo kompensuoti įstaigai jos patirtų kuro sąnaudų.

Tarnybos sudarytuose susitarimuose dėl tarnybinių automobilių naudojimo asmeniniais tikslais šių automobilių suteikimas darbuotojams įvardinamas kaip darbuotojo (pajamų natūra gavėjo) pajamos natūra, o per mėnesį pajamų natūra gauta nauda įvertinama 0,75 proc. tarnybinio automobilio tikrosios rinkos mokestinio laikotarpio, kurį gaunamos pajamos natūra, sausio 1 dieną, neatsižvelgiant į tai, kokią mokestinio laikotarpio mėnesio dalį darbuotojas faktiškai naudojo tarnybiniu automobiliu.

Pastebėjimai dėl tarnybinių automobilių naudojimo asmeniniais tikslais

Audito metu nustatėme, kad 2010 m. sudaryti 2 susitarimai, kuriais leidžiama direktoriui naudotis tarnybiniais automobiliais (*Peugeot Partner* ir *VW Jetta*) asmeniniais tikslais. Susitarimus tarnybos vardu pasirašė direktoriaus pavaduotojai. Pagal susitarimų nuostatas, jie galioja tol, kol pajamų davėjas ir gavėjas bus susiję darbo santykiais ir gali būti nutraukiami rašytiniu susitarimu, pranešus kitai šaliai prieš 10 d., o pasirašius naują susitarimą, ankstesni susitarimai dėl pajamų natūra netenka galios.

Taip pat sudarytas 1 susitarimas, kuriuo tarnybiniu automobiliu *Peugeot 407* asmeniniais tikslais leista naudotis direktoriaus pavaduotojui (nuo spalio mėn. iki šiol).

Pagal susitarimus direktoriui kas mėnesį (liepos–gruodžio mėn.) priskaičiuota po 223,58 Lt pajamų natūra. Pasirašytu 2010 m. spalio 27 d. susitarimu direktoriui priskirtas kitas automobilis, pagal kurio rinkos vertę pajamos natūra sudarytų 373,28 Lt per mėn., tačiau, susitarimu direktoriui leidus naudotis kitu automobiliu, atitinkamai neperskaičiuota jo pajamų natūra gauta suma. T. y. perskaičius pagal susitarimus ir kitus dokumentus, tarnybos direktoriaus 2010 m. liepos–gruodžio mėn. gautos pajamos natūra sudarė 1 664,94 Lt.

Pagal pasirašytą susitarimą direktoriaus pavaduotojui kas mėnesį (rugsėjo–gruodžio mėn.) priskaičiuota po 177,9 Lt pajamų natūra, t. y. iš viso 2010 m. gautos pajamos natūra sudarė 640,44 Lt.

Peržiūrėjus šių ir kitų automobilių kelionės lapus, nustatėme, kad minėtais automobiliais naudojasi ne tik šie, bet ir kiti įstaigos darbuotojai, be to, nenurodoma ar automobilis naudojamas asmeniniais ar tarnybos tikslais.

Pasirašydama susitarimus tarnyba nesivadovavo Vyriausybės nutarimu patvirtintų Pavyzdinių tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo biudžetinėse įstaigose taisyklių³¹ 4 punktu, kad tarnybinius lengvuosius automobilius bet kuriuo paros metu, poilsio ir švenčių dienomis gali

³⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-05-27 nutarimas Nr. 543 „Dėl Pavyzdinių tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“ (2009-09-09 nutarimo Nr. 1140 redakcija).

³¹ Ten pat.

naudoti darbuotojai tik tarnybos reikmėms. Be to, nesivadovauta ir Vyriausybės nutarimo³² 1.10 punktu, kad biudžetinių įstaigų vadovai turi užtikrinti lėšų tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti racionalų naudojimą, tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą tik tarnybos reikmėms. Susitarimai dėl tarnybinių automobilių naudojimo turi būti pripažinti sandoriais, prieštaraujančiais Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo principams³³, o ypač viešosios teisės principui, kuris reiškia, kad sandoriai dėl valstybės ir savivaldybių turto turi būti sudaromi tik teisės aktų, reglamentuojančių disponavimą valstybės ir (ar) savivaldybių turtu, nustatytais atvejais ir būdais.

Įvertinę įstaigos susitarimus ir darbo užmokesčio priskaitymo dokumentus teigiame, kad tarnybos direktorius iš įstaigos 2010 m. gavo 1,7 tūkst. Lt pajamų natūra, jo pavaduotojas – 0,6 tūkst. Lt pajamų natūra, kurios turėtų būti prilyginamos darbo užmokesčiui (pagal Valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidų ekonominę klasifikaciją³⁴ darbo užmokesčio išlaidas sudaro užmokestis pinigais arba dirbančiųjų pajamos natūra).

Pažymime, kad Valstybės tarnybos įstatymo³⁵ 23 straipsnio 1 dalyje nenumatyta galimybė darbo užmokestį darbuotojams nustatyti natūra, be to, įstatyme aiškiai reglamentuota, už ką darbuotojams gali būti skiriamos priemokos ar priedai (minėtame susitarime ar kituose dokumentuose nenurodyta, kokių pagrindų darbuotojams leidžiama naudotis tarnybiniu automobiliu asmeniniais tikslais). Pastebėtina, kad pagal Valstybės tarnybos įstatymą direktoriui priedus ar priemokas galėjo nustatyti tik į darbą priėmęs asmuo – t. y. ministras. Įvertinus direktoriui skirtų priedų, priemokų dydį ir natūra gautas pajamas, bendra jų suma viršija Valstybės tarnybos įstatymo³⁶ 23 straipsnio 2 dalyje nustatytą maksimalią priedų ir priemokų sumą – 70 proc. pareiginės algos.

Manome, kad tarnybos direktoriui ir jo pavaduotojui tarnybiniiais automobiliais asmeniniais tikslais leista naudotis neteisėtai, taip pat pagal šiuos susitarimus neteisėtai jiems suteiktos ir priskaitytos pajamos natūra (iš viso 2,3 tūkst. Lt). Be to, šie darbuotojai, naudodamiesi tarnybiniiais automobiliais asmeniniais tikslais, nekompensavo įstaigai jos patirtų kuro sąnaudų – 2,0 tūkst. Lt.

Audito metu nustatėme kitų trūkumų dėl tarnybinių automobilių naudojimo Valstybinėje augalininkystės tarnyboje, kurie neužtikrina tinkamos tarnybinio transporto panaudojimo ir kuro nurašymo kontrolės.

Pastebėjimai dėl tarnybinių automobilių naudojimo tarnybos reikmėms

Audito metu nustatėme, kad tarnybiniai lengvieji automobiliai nepaženklinti tarnybos pavadinimu ir (ar) logotipu, nors to reikalauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo³⁷ 19 punktas, ši nuostata numatyta ir

³² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-11-17 nutarimas Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių biudžetinėse įstaigose“ (2009-05-27 nutarimo Nr. 542 redakcija).

³³ Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 2006-07-18 įstatymo Nr. X-771 redakcija, 8¹ str.

³⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 (su vėlesniais pakeitimais).

³⁵ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 2008-12-09 įstatymo Nr. XI-53 redakcija.

³⁶ Ten pat.

³⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-05-27 nutarimas Nr. 543 „Dėl Pavyzdinių tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“ (2009-09-09 nutarimo Nr. 1140 redakcija).

tarnybos Tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisyklių 20 punkte. Direktorius 2010 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. A1-30 patvirtintų Tarnybinių lengvųjų automobilių, naudojamų tarnyboje, ridos ir kuro sunaudojimo apskaitos tvarkos³⁸ 5 punkte nurodyta, kad darbuotojas, vairuojantis automobilį, kelionės lape nurodo kiekvieno važiavimo maršrutą.

Nepatvirtintos degalų sunaudojimo normos atskirai miesto ir užmiesčio keliais, nors vadovaujantis Vyriausybės nutarimo³⁹ 18 punktu, degalų normos mieste ir užmiestyje turi būti skirtingos, o pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymą⁴⁰ miesto ir užmiesčio normos gali skirtis iki 25 proc. Nustatėme, kad tarnybinių lengvųjų automobilių kelionės lapuose atskirai nenurodomas nuvažiuotas atstumas miesto ir užmiesčio keliais, o sunaudotas kuras nurašomas pagal vieną normą, nors pagal nurodytus maršrutus, automobiliai važiuoja ir mieste, ir užmiestyje. Manome, kad kelionės lapuose nurodant atskirai pravažiuotą mieste ir užmiestyje kilometrų kiekį ir sunaudotą kurą nurašius pagal realias patvirtintas normas, būtų ekonomiškiau naudojamos transporto išlaidoms skirtos lėšos.

Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu⁴¹ patvirtintas darbuotojų sąrašas, kuriems leidžiama naudotis tarnybiniu lengvuoju automobiliu tarnybos reikmėms be vairuotojo. Pažymėtina, kad tarnyba turi 69 naudojamus tarnybinius lengvuosius automobilius, kiekvienu iš šių automobilių leidžiama naudotis nuo 5 iki 14 darbuotojų. Iš jų devyniais automobiliais, kuriais naudojasi įstaigos vadovybė ir Bendrųjų reikalų skyrius, leidžiama naudotis 7 tiems patiems Bendrųjų reikalų skyriaus darbuotojams, kurie pildo šių automobilių kelionės lapus. Kitų automobilių kelionės lapus pildo kiekvienas juo pasinaudojęs darbuotojas.

Manome, kad kiekvienam automobiliui priskyrus atsakingą už jo naudojimą darbuotoją, būtų sustiprinta tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo kontrolė, racionalus jų naudojimas ir tinkama priežiūra.

Audito metu nustatyti faktai rodo, kad valstybės biudžeto asignavimai, skirti Valstybinės augalininkystės tarnybos transportui išlaikyti, gali būti naudojami netaupiai ir ne pagal paskirtį.

Ministerijai pavaldi įstaiga Valstybinė augalininkystės tarnyba nesilaikė Vyriausybės nutarimo nuostatų, nes sudarytais susitarimais leido įstaigos darbuotojams naudotis tarnybinais automobiliais asmeniniais tikslais. Pagal susitarimus darbuotojams priskaitytos pajamos natūra (2,3 tūkst. Lt), nors Valstybės tarnybos įstatymas nenumato tokios galimybės.

2.3. Dėl mažos vertės pirkimų vykdymo ministerijoje

Audito metu vertinome ministerijos vykdytus mažos vertės – floristikos, kanceliarinių ir kitų prekių – pirkimus. Ministerija šiuos pirkimus vykdė pažeisdama pagrindinius Viešųjų pirkimų įstatyme numatytus pirkimo principus ir kitas įstatymo nuostatas.

Ministerija, įvykdžiusi pirkimą per Centrinę perkančiąją organizaciją (CPO), su UAB „Office system“ 2010-05-10 sudarė sutartį Nr. CPO02838/8P-0190 dėl kanceliarinių prekių tiekimo, kurios bendra vertė 2,8 tūkst. Lt, ir CPO02853/8P-0189 dėl kopijavimo popieriaus tiekimo, kurios bendra vertė 20,8 tūkst. Lt. Sutarčių specialiosiose sąlygose numatyta prekių vieneto kaina. Vykdydama sutartis, ministerija įsigijo prekių už 217,2 tūkst. Lt (su PVM) pagal tiekėjo 157-nias PVM sąskaitas-faktūras, kuriose kanceliarinės prekės ir kopijavimo popierius tiekiamas kartu. Prie

³⁸ Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus 2010-07-22 įsakymas Nr. A1-30 „Dėl Tarnybinių lengvųjų automobilių, naudojamų tarnyboje, ridos ir kuro sunaudojimo apskaitos tvarkos patvirtinimo“.

³⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-05-27 nutarimas Nr. 543.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 1995-10-12 įsakymas Nr. 405 „Dėl automobilių kuro normų nustatymo metodikos“.

⁴¹ Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus 2010-07-22 įsakymas Nr. A1-31 „Dėl Tarnybinių lengvųjų automobilių paskirstymo ir priskyrimo“ (2010-10-06 įsakymo Nr. A1-102 redakcija).

sutarties pateikiamuose CPO išaiškinimuose dėl kanceliarinių prekių Užsakymo sutarties specialiųjų sąlygų taikymo nustatyta, kad siekiant užtikrinti sutarties vykdymo sąžiningumo ir skaidrumo principų laikymąsi, pagal užsakymo sutarties specialiųjų sąlygų 1.1 punktą užsakomų papildomų (sutartyje nenumatytų) prekių vertė neturi viršyti 20 proc. sutarties užsakymo vertės, o dėl kopijavimo popieriaus užsakymo sutarties – 5 proc. užsakymo sutarties vertės. Atsižvelgiant į tai nustatyta, kad ministerija kopijavimo popieriui, kanceliarinėms ir kitoms, sutartyje nenumatytoms, prekėms galėjo išleisti 25,2 tūkst. Lt⁴², o išleido 217,2 tūkst. Lt.

Nustatėme atvejų, kai ministerija pirkė pagal sutartis jose nenumatytas kanceliarines ir kitas prekes, arba numatytas prekes pirkė didesnėmis negu sutartyse sulygotos kainos.

Kanceliarinių ir kitų prekių pirkimo pavyzdžiai

Pagal sutarties CPO02853/8P-0189 3.1 p. UAB „Office system“ įsipareigojo tiekti ministerijai kopijavimo popierių (A4 formato, 500 lapų), kurio kaina – 7,16 Lt be PVM. Patikrinus PVM sąskaitas-faktūras nustatyta, kad ministerijai buvo tiekiamas kitų gamintojų nei numatyta sutartyje kopijavimo popierius didesne nei sutartinė kaina – po 13,95 Lt (1 935 vnt.) ir po 14,63 Lt be PVM (370 vnt.). Kopijavimo popierius po 7,16 Lt buvo tiekiamas tik 2 kartus (100 vnt.). Perkant didesnėmis nei sutartyje numatytomis kainomis, už kopijavimo popierių sumokėta 2 k. arba 39,2 tūkst. Lt brangiau.

Be to, iš pateiktų PVM sąskaitų-faktūrų matyti, kad ministerija perka iš šio tiekėjo ir dekoratyvinių, spalvotą ir A3 formato popierių. Iš viso tokio popieriaus pirka už 4,5 tūkst. Lt.

Iš viso pagal sutartį ministerija įsigijo sutartyje nenumatytų ar brangesnių prekių už 43,8 tūkst. Lt, o papildomų prekių vertė (su PVM) neturėjo viršyti 1,0 tūkst. Lt, taigi 42,8 tūkst. Lt asignavimų prekėms įsigyti panaudota neteisėtai.

Pagal sutartį Nr. CPO02838/8P-0190 numatyta bendra kanceliarinių prekių vertė – 2,8 tūkst. Lt, nuo šios sumos 20% kitoms prekėms įsigyti sudarytų 0,6 tūkst. Lt. Patikrinus PVM sąskaitas-faktūras nustatyta, kad dauguma kanceliarinių prekių perkamos ne sutartyje numatyta kaina, taip pat perkama daug papildomų prekių, kurios nenumatytos sutartyje. Pavyzdžiui, pagal 2010-11-22 sąskaitą-faktūrą Nr. GEV0166058 pirka 30 ventiliatorių (viso 6 tūkst. Lt su PVM), pagal 2010-11-22 sąskaitą Nr. GEV0166066 pirka 10 tepalinių šildytuvų (3,9 tūkst. Lt su PVM). Taip pat pastebėta, kad iš to paties tiekėjo perkamos spausdintuvų kavetės ir toneriai (iš viso už 34,2 tūkst. Lt su PVM), kurie, kaip numatyta CPO išaiškiniame, neapima sutarties 1.1 punkte nurodytų kitų (papildomų) prekių, todėl ministerija negalėjo prekių įsigyti kaip papildomų pagal šią sutartį.

Ministerija, atsakydama į ataskaitos projektą, pateikė nuomonę dėl sutarčių, sudaromų per CPO, nuostatų.

Žemės ūkio ministerijos nuomonė, pateikta 2011-05-27 raštu Nr. 2D-2822 (7.5.)

Ministerija nurodė, kad kanceliarines prekes pirkė vadovaudamasi sutarčių (Bendrųjų sąlygų ir Specialiųjų sąlygų) nuostatomis. Šalių įgaliotų atstovų pasirašytuose sutartyse nebuvo nuostatų, nustatančių papildomų (sutartyse nenumatytų) prekių įsigijimo verčių limitus. VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros išaiškinimai nebuvo sutarčių dalis, kadangi išaiškinimų nuostatos nebuvo įtrauktos į preliminariąsias sutartis, sudaromas su tiekėjais, todėl jos buvo rekomendacinio pobūdžio. Sutarties 3.5 punkte yra nurodytos minimalios sumos, už kurias užsakovas įsipareigoja nupirkti prekių, 3.6 punkte Užsakovui suteikta teisė, įsigyjant prekes, keisti sutarties 3.1 punkte nurodytus prekių kiekius. Šia nuostata ministerija vadovavosi įsigydama didesnę prekių kiekį. Be to, ministerija, vadovaudamasi sutarties 3.2 punktu, pagal prekyboje galiojančius mažmeninius kainoraščius įsigijo prekių, kurios nebuvo nenurodytos 3.1 punkte. Papildomai įsigytos didesnėmis negu sutartyse sulygta kainomis prekės buvo kitų techninių charakteristikų ir geresnės kokybės.

⁴² (2827,77+20%) +(20792,64+5%).

Manome, kad ministerija, pirkdama kitas, nei sutartyje numatytas prekes, kitą jų kiekį ir kitomis nei sulytos kainomis, galėjo neužtikrinti Viešųjų pirkimų įstatyme⁴³ įtvirtintų pagrindinių pirkimų principų.

Ministerija su UAB „Gėlių lyra“ sudarė floristikos prekių pirkimo-pardavimo sutartį⁴⁴ dėl gėlių, gėlių puokščių, vainikų ir kt. prekių pirkimo. Sutartyje numatytos 11 skirtingų prekių pavadinimų vieneto kainos. Pagal sutartį ministerija 2010 m. įsigijo floristikos prekių už 11,6 tūkst. Lt be PVM. Sutarties 2.3 punkte numatyta, kad prekių įkainiai yra fiksuoti ir nebus perskaičiuojami pagal bendro kainų lygio kitimą, tačiau nustatyta, kad PVM sąskaitose-faktūrose kai kurioms prekėms taikomi ne sutartyje nustatyti prekių įkainiai.

Gėlių įsigijimo pavyzdžiai

Sutarties priede numatyta rožių kaina: ilgis 60–70 cm – 3,30 Lt, per 80 cm – 4,95 Lt, PVM sąskaitose faktūrose rožių kaina – 5,79 ir 4,13 Lt (gėlių ilgis nenurodomas). Gėlių puokštėms sutarties priede nustatyti įkainiai: maža – 16,52 Lt, vidutinė – 28,92 Lt, didelė – 49,58 Lt, PVM sąskaitose faktūrose nurodyti labai skirtingi įkainiai – 41,32, 51,21, 43,43, 33,06 Lt ir pan., puokštės dydis sąskaitose taip pat nenurodomas.

Ministerija, vykdydama floristikos prekių ir kanceliarinių bei kitų prekių pirkimus, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatyme⁴⁵ įtvirtintus pagrindinius pirkimų principus. Lygiateisiškumo principo nesilaikyta, nes vykdant viešojo pirkimo-pardavimo sutartis buvo pakeistos jos sąlygos – kiti tiekėjai turėjo teisėtą lūkesčių dėl sutarties sąlygų nekeičiamumo (įvertinus faktiškai perkamų gėlių įkainius, nustatyta, kad tokios kainos, kuriomis tiekiamos rožės buvo siūlomos kito tiekėjo, kurio pasiūlymas atmestas kaip brangesnis). Be to, šio įstatymo 18 str. 8 d. nustatyta, kad pirkimo sutarties sąlygos sutarties galiojimo laikotarpiu negali būti keičiamos. Skaidrumo principas pažeistas, nes ministerija, kaip perkančioji organizacija, nesilaikė pareigos visų viešojo pirkimo procedūrų metu laikytis pačios nustatytų ir paskelbtų sąlygų (keitė sutartyse sulygtus įkainius). Be to, nekontroliuodama prekių tiekimo kainų, valstybės biudžeto lėšas naudojo neracionaliai.

Ministerija pažeisdama Viešųjų pirkimų įstatyme numatytus pirkimo principus, įsigijo floristikos prekių (iš viso už 14 tūkst. Lt), kopijavimo popierių, kanceliarines ir kt. prekes (iš viso už 217,2 tūkst. Lt), be to, pirkdama brangesnį ar sutartyje nenumatytą kopijavimo popierių, kanceliarines ir kt. prekes, viršijo bendrą sutartyse numatytą sumą 192 tūkst. Lt. Nekontroliuodama prekių tiekimo kainų ir nepaisydama sutarčių objekto, valstybės biudžeto lėšas šioms prekėms įsigyti ji naudojo neracionaliai.

⁴³ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija, 3 str. 1 d.

⁴⁴ Floristikos prekių pirkimo-pardavimo 2010-07-12 sutartis Nr. 8P-0253, sudaryta su UAB „Gėlių lyra“.

⁴⁵ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija, 3 str. 1 d.

2.4. Dėl aptarnavimo automobilių transportu paslaugų pirkimo

Ministerija, vykdydama automobilių transporto paslaugų pirkimą supaprastinto atviro konkurso būdu⁴⁶, nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų, nes nustatė neproporcingus, ribojančius konkurenciją reikalavimus, ir su vieninteliu tiekėju (AB „Autoūkis“), pateikusiu pasiūlymą, sudarė sutartį⁴⁷ dėl autotransporto paslaugų teikimo.

Supaprastinto atviro konkurso sąlygose buvo keliami pakankamai aukšti reikalavimai tiekėjų kvalifikacijai, pagal kuriuos, be kitų nustatytų reikalavimų, tiekėjai turėjo turėti:

- ne mažiau kaip 15 darbo sutarties ar kitu pagrindu dirbančių vairuotojų, turinčių ne mažesnę nei 5 metų darbo vairuotoju patirtį (10.9 p.),
- bent 5 darbo sutarties ar kitu pagrindu dirbančius vairuotojus, turinčius Lietuvos policijos eismo priežiūros tarnybos išduotus pažymėjimus, suteikiančius teisę vairuoti kelių transporto priemones su įrengtais ir įjungtais specialiaisiais šviesos ir garso signalais (10.10 p.),
- ne mažiau kaip 50 nuosavybės teise ar kitais pagrindais valdomų ne senesnių kaip 2003 metų gamybos lengvųjų automobilių ir 2 mikroautobusus (10.11 p.).

Apibūdinant perkamas paslaugas nurodyti itin detalūs perkamų paslaugų duomenys (2 konkurso sąlygų priedas):

- prestižinio didelio (E2) arba reprezentacinio (F) automobilio rudos spalvos odinis salonas, variklio galingumas nuo 200 kW iki 225 kW (1.1 p.),
- nurodant tos pačios D1 kategorijos automobilių reikalavimus išskirtas variklių galingumas ir matmenys – 3 automobilių variklio galingumas ne mažiau kaip 103 kW bei ilgis ne mažiau kaip 4 760 cm ir vieno automobilio variklio galingumas ne mažiau kaip 117 kW bei ilgis ne mažiau kaip 4 780 cm (1.3 ir 1.4 p.),
- prestižinis didelis (E2) arba reprezentacinis (F) automobiliai bei prestižinis visureigis (I4) turėjo būti su sumontuota specialia šviesos ir garso įranga (1.1 ir 1.2 p.), taip pat paslaugų tiekėjas privalėjo turėti ne mažiau 5 automobilių su šviesos ir garso įranga užsienio šalių valstybinių-vyriausybinių delegacijų aptarnavimui (2 p.). Pažymėtina, kad konkurso sąlygose nustatant reikalavimus automobilių šviesos ir garso įrangai pateikta nuoroda į konkurso metu jau nebegaliojusį Vyriausybės nutarimą⁴⁸ „Dėl specialiųjų šviesos ir garso signalų įrengimo bei naudojimosi kelių transporto priemonėse“.

Pirkimo sąlygose numatyti (2 konkurso sąlygų priedas) automobiliams ir kiti reikalavimai, kurie galėjo padidinti jų nuomos kainą:

Reikalavimai nuomojamiems automobiliams

1 prestižinis didelis (E2) arba reprezentacinis (F) automobilis – turi būti ne senesnis kaip 2008 m. gamybos, juodos *metallic* spalvos, variklis EU4 ne mažiau kaip 200 kW galingumo, rida ne daugiau kaip 20 000 km. Minimali automobilio įranga: multifunkcionalus valdymas ant vairo, naktinio matymo sistema, automatinis oro kondicionierius su saulės sensoriumi, TV funkcija, navigacinė sistema, odinis rudas salonas, tamsinti stiklai, <...> 1 prestižinis (I 4) visureigis – ne senesnis kaip 2008 m. gamybos, juodos arba pilkos *metallic* spalvos, odinis salonas, variklis EU4 ne mažiau kaip 190 kW galingumo, rida ne daugiau kaip 30 000 km, <...>.

Atsižvelgiant į pateiktas supaprastinto atviro konkurso sąlygų nuostatas, manome, kad šie transporto paslaugų pirkimo sąlygose nustatyti reikalavimai yra diskriminaciniai, neproporcingi

⁴⁶ Supaprastintas atviras konkursas „LR žemės ūkio ministerijos ir užsienio šalių vyriausybinių delegacijų aptarnavimo automobilių transportu paslaugų pirkimas“ buvo skelbtas leidinio „Valstybės žinios“ priede „Informaciniai pranešimai“ (2009-02-06 Nr. 10) ir Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje.

⁴⁷ Aptarnavimo automobilių transportu paslaugų pirkimo 2009-04-10 sutartis Nr. 8P-0070 su AB „Autoūkis“.

⁴⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-12-21 nutarimas Nr. 1471 „Dėl specialiųjų šviesos ir garso signalų įrengimo bei naudojimosi kelių transporto priemonėse“, neteko galios 2008-09-01.

pirkimo objektui, dirbtinai ribojantys konkurenciją ir pažeidžia Viešųjų pirkimų įstatymo 32 straipsnio 2 dalį, kad perkančiosios organizacijos nustatyti minimalūs kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimai negali dirbtinai riboti konkurencijos, jie turi būti pagrįsti ir proporcingi pirkimo objektui, nes perkančioji organizacija, pirkimo dokumentuose nurodžiusi minėtus pirkimo objektui neproporcingus kvalifikacinius reikalavimus, sudarė išskirtines sąlygas vieninteliam tiekėjui – AB „Autoūkis“, taip apribodama kitų tiekėjų galimybę pateikti pasiūlymus. Pažeisti šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje numatyti skaidrumo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir proporcingumo principai ir 3 straipsnio 2 dalis, kad pirkimų tikslas – vadovaujantis įstatymo reikalavimais sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti perkančiajai organizacijai reikalingų paslaugų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas. Pažymėtina, kad konkurencijos (realaus tiekėjų rungimosi dėl teisės pateikti pasiūlymą geriausiomis sąlygomis už mažiausią kainą) nebuvimas tarp galimų dalyvių negali užtikrinti, kad pirkimo sutartis bus sudaryta racionaliai naudojant tam skirtas lėšas, nes šiuo konkrečiu atveju AB „Autoūkis“ pateikė galimas padidintas ir tik jam naudingas, o perkančiajai organizacijai per dideles ir neracionalias kainas, todėl darytina išvada, kad perkančioji organizacija, vykdydama šių paslaugų pirkimo sutartį, neracionaliai panaudojo tam skirtas lėšas.

Įvertinus per visą sutarties galiojimo laikotarpį iš AB „Autoūkio“ užsakytas paslaugas (išsinuomotus automobilius) nustatyta, kad konkurso sąlygose nustatyti aukšti reikalavimai tiekėjų kvalifikacijai ir perkamoms paslaugoms ministerijos nebuvo realiai panaudoti.

Pastebėjimai dėl realaus automobilių nuomos poreikio pagal sutartį su AB „Autoūkis“ ir perkamų paslaugų įvardijimo

Ministerija neprašė, o minėtas tiekėjas vienu metu neteikė konkurso sąlygų 10.11 p. numatytų 50 nuosavybės teise ar kitais pagrindais valdomų ne senesnių kaip 2003 m. gamybos lengvųjų automobilių nuomos paslaugų, 15 darbo sutarties ar kitu pagrindu dirbančių vairuotojų, turinčių ne mažesnę nei 5 metų darbo vairuotoju patirtį ir 5 darbo sutarties ar kitu pagrindu dirbančių vairuotojų, turinčių Lietuvos policijos eismo priežiūros tarnybos išduotus pažymėjimus, suteikiančius teisę vairuoti kelių transporto priemones su įrengtais ir įjungtais specialiaisiais šviesos ir garso signalais paslaugų.

Audito metu nustatyta, kad sutarties galiojimo metu iki 2010 m. gruodžio 31 d. automobilių trumpalaikė (trunkanti keletą dienų) automobilių nuoma buvo užsakyta tik 4 kartus, kiekvieną kartą po 1 transporto priemonę (su 1 vairuotoju). Kitais AB „Autoūkio“ pagal sutartį pateiktais automobiliais (2010 m. pastoviai naudojami tie patys 3 automobiliai) be vairuotojo kiekvieną mėnesį naudojosi ministerijos darbuotojai.

Audito metu negauta informacija apie kokių nors užsienio šalių vyriausybinių lygio delegacijų priėmimą ministerijoje. Be to, atsižvelgiant į Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo⁴⁹ nuostatas, pagal ministerijai priskirtas funkcijas ir vykdomą veiklą ji neturi nei teisės, nei tam pagrįsto poreikio naudotis kelių transporto priemonėmis su įrengtais ir įjungtais specialiaisiais šviesos ir garso signalais.

Ministerija pirkimo ir sutarties objektą įvardino kaip aptarnavimo automobilių transportu paslaugas, tačiau pagal sutartį pateiktų automobilių naudojimo sąlygos (sutarties priedas Nr. 1), kiekvieną sutarties galiojimo mėnesį mokant mėnesinį paslaugos mokestį už vieną automobilį be vairuotojo ir kuro, niekuo nesiskiria nuo automobilių nuomos sutarties sąlygų, automobilių nuoma šios paslaugos vadinamos ir AB „Autoūkis“ pateiktose PVM sąskaitose faktūrose.

Įvertinę konkurso sąlygose nustatytus reikalavimus automobiliams ir faktines išsinuomotų automobilių naudojimo sąlygas (automobiliai nuolat naudojami ministerijos darbuotojų poreikiams

⁴⁹ Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas, 2008-06-10 įstatymo Nr. X-1594 redakcija, 2 str. 46 d. ir 19 str. 1 ir 2 d.

tarnyboje), manome, kad ministerija neracionaliai naudojo biudžeto lėšas (195,3 tūkst. Lt per 2010 m.) automobilių nuomai.

Ministerija, nustatydamą diskriminacinius, neproporcingus pirkimo objektui ir dirbtinai ribojančius konkurenciją pirkimo sąlygų reikalavimus, nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų ir, pažeisdama įstatyme numatytus pirkimo principus, įsigijo automobilių transporto paslaugas (išsinuomojo automobilius) iš vienintelio tiekėjo. Įsigydama nuomos paslaugas be realios konkurencijos tarp tiekėjų ir konkurso sąlygose numatydamą papildomus, nebūtinus reikalavimus automobiliams, galėjusius padidinti jų nuomos kaną, ministerija neracionaliai naudojo biudžeto lėšas (195,3 tūkst. Lt per 2010 m.) automobilių nuomai.

2.5. Dėl administracinio pastato, esančio Gedimino pr. 19 (Lelevelio g. 6), Vilniuje, rekonstrukcijos darbų pirkimo

Audito metu vertinome Žemės ūkio ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos darbų vykdymo eigą nuo projekto pradžios (pasirinktas sutartis), kadangi projektas dar nebaigtas vykdyti (visos investiciniam projektui sudarytos sutartys pateiktos ataskaitos 1 priede). Šio audito metu detaliau įvertinę viešuosius pirkimus, sutarčių sudarymą ir pan., nustatėme, kad ministerija sudarydamą rangos darbų sutartis ne visais atvejais vadovavosi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu ir kitais viešuosius pirkimus reglamentuojančiais teisės aktais, sudarė rangos darbų sutartį su tiekėju, kurio pasiūlymą turėjo atmesti, nustatėme kitų netinkamo darbų pirkimo atvejų.

Ministerija administracinio pastato, esančio Gedimino pr. 19 (Lelevelio g. 6), Vilniuje rekonstrukcijos darbų pirkimą vykdė supaprastinto atviro konkurso būdu⁵⁰ (toliau – pirkimas Nr. 43427). Rangos darbams vykdyti su konkurso laimėtoju UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ 2006-10-26 sudarė pirkimo – pardavimo sutartį Nr. 8P-504, kurios vertė 21 985,9 tūkst. Lt su PVM.

Ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijai pradėti 2006 m. parengtas investicijų projektas „Žemės ūkio ministerijos administracinio pastato J. Lelevelio g. 6 / Gedimino pr. 19, Vilniuje rekonstrukcija“ (rengėjai Ūkio skyriaus vedėjas ir vyriausiasis specialistas).

Investicinio projekto detalės

Investiciniame projekte nurodyta, kad ministerija valdo patikėjimo teise valstybei nuosavybės teise priklausančius administracinius pastatus J. Lelevelio g. 6 ir Gedimino pr. 19 / A. Vienuolio g. 1. Patalpų bendras plotas yra per 13 tūkst. kv. m. Vienam dirbančiajam tenka vidutiniškai tik 5,3 kv. m. kabinetinio ploto, nepatenkinamos darbo sąlygos turi neigiamos įtakos darbo kokybei ir atlikimo terminams. Pastatuose yra susidėvėjusios (o atskirose vietose netgi avarinės būklės) šildymo sistemos, kurias reikia nuolat remontuoti, sustabdant šilumos tiekimą šildymo sezono metu. Sprogus šildymo sistemos vamzdynamics, ne kartą buvo užpiltos administracinės patalpos. Neremontuotos dalies pastato kabinetinės patalpos, koridoriai ir sanitariniai mazgai. Pastatuose nėra priešgaisrinės signalizacijos bei priešgaisrinio vandentiekio, visiškai pasenusios

⁵⁰ Konkursas skelbtas leidinio „Valstybės žinios“ priede „Informaciniai pranešimai“ 2006-08-09 Nr. 59 (pirkimas Nr. 43427).

elektros tiekimo sistemos, nėra įžeminimo, dėl ko gresia pavojus dirbančiųjų gyvybei. Dalyje „Investicijų poreikis“ nurodyta, kad iš viso lėšų poreikis minėtiems rekonstrukcijos darbams atlikti – 22 315 tūkst. Lt.

Rekonstrukcijos darbų pirkimas pradėtas gavus Ūkio skyriaus vedėjo 2006-06-21 prašymą „leisti pirkti ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos darbus, kurių vertė – apie 21 mln.“

Viešųjų pirkimų komisija (VPK), pripažindama⁵¹, kad UAB „Skala ir UAB „Skalos statyba“ pasiūlymas ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos darbams atlikti atitinka perkančiosios organizacijos reikalavimus, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo⁵² 3 straipsnio 1 dalies skaidrumo, lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principus, 3 straipsnio 2 dalyje numatytą pirkimų tikslas – vadovaujantis šio įstatymo reikalavimais sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti perkančiajai organizacijai reikalingų darbų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas, 39 straipsnio 2 dalies 2 punktą, kad perkančioji organizacija pasiūlymą turi atmesti, jeigu pasiūlymas neatitinka pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų, nes minėtas tiekėjas pasiūlymo lokalinėje sąmatoje⁵³ nurodė, kad atlikdamas šildymo dalyje nurodytus rekonstrukcijos darbus panaudos radiatorius (toliau – projekte nenumatyti radiatoriai, detalesnė jų specifikacija pateikta ataskaitos 2 priede) bei pateikė jų kainas, nors konkurso sąlygų (toliau – KS) techninėje specifikacijoje, kurioje nurodyti ir numatomų medžiagų poreikio žiniaraščiai, numatyta, kad minėti rekonstrukcijos darbai atliekami nenaudojant anksčiau paminėtų radiatorių, šių prekių pateikti nereikia, nepateikiamos jų kainos.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes darytina išvada, kad UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ pakeitė rekonstrukcijos darbų projekte⁵⁴ nurodytus techninius sprendimus.

Pažymėtina, jog tik nuoseklus ir tikslus visų pirkimo dokumentuose nurodytų reikalavimų laikymasis ir vienodas jų nuostatų aiškinimas visų tiekėjų ir visų procedūrų atžvilgiu gali užtikrinti viešojo pirkimo skaidrumą, tačiau ministerija neužtikrino šio principo laikymosi, nes tiekėjo UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ pasiūlymą, prieštaraujantį KS ir minėtame techniniame projekte (toliau – techninis projektas) nurodytiems reikalavimams, pripažino tinkamu. Perkančiosios organizacijos veiksmai, kuriais ji priima ir vertina pirkimo sąlygų neatitinkantį tiekėjo pasiūlymą, ir vėliau jį pripažįsta laimėjusiu, nepaisant aplinkybės, kad šio tiekėjo pasiūlyta kaina yra mažiausia, pripažįstami pažeidė skaidrumo principą. Atkreiptinas dėmesys, kad skaidrumo principas įpareigoja perkančiąją organizaciją viešojo pirkimo procedūrų metu laikytis pačios nustatytų ir paskelbtų sąlygą, nes tiekėjai turi teisėtą lūkesčių dėl viešojo pirkimo sąlygų nekeičiamumo, tačiau perkančioji organizacija neužtikrino šių reikalavimų laikymosi. Skaidrumo principas pažeidžiamas ir tada, kai perkančioji organizacija viešojo pirkimo metu nesilaiko iš anksto žinomų taisyklių. Nediskriminavimo principas įpareigoja perkančiąją organizaciją, kad visų tiekėjų pasiūlymai bus įvertinti vienodomis sąlygomis pagal visus pirkimo dokumentuose nustatytus kriterijus, nesuteikiant išimtinių teisių kuriam nors tiekėjui, tačiau perkančioji organizacija neužtikrino šio principo laikymosi. Taip pat pažymėtina, kad lygiateisiškumo principas reiškia perkančiųjų organizacijų pareigą laikytis tų pačių viešojo pirkimo organizavimo sąlygų, kurios buvo nustatytos ir šio proceso dalyviams nurodytos pirkimo proceso pradžioje.

⁵¹ Viešųjų pirkimų komisijos 2006-10-04 posėdžio protokolas Nr. 2VP-133(21.4).

⁵² Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija

⁵³ „Žiniaraštis 2. Šildymas, šilumos tiekimas (Lelevelio g. 6, Vilnius)“.

⁵⁴ II „E. N. Bučiūtės kūrybinė studija“ kartu su jungtinės veiklos partneriu UAB „Šiltas namas“ parengtas ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos techninis projektas Nr. 06-027 TDP, patvirtintas valstybės sekretoriaus 2006-11-08 potvarkiu Nr. 4D-163.

Viešųjų pirkimų komisija nustatydamą preliminarį pasiūlymų eilę, kurioje pirmuoju įrašytas tiekėjas UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 39 straipsnio 7 dalies 1 punktą, kad perkančioji organizacija, norėdama priimti sprendimą dėl laimėjusio pasiūlymo, turi pagal pirkimo dokumentuose nustatytus vertinimo kriterijus ir tvarką įvertinti pateiktus dalyvių pasiūlymus ir nustatyti preliminarį pasiūlymų eilę. Ministerija, atsižvelgdama į minėtas aplinkybes, KS 4.1.4 punktą, kad tiekėjas lokalines ir suvestines sąmatas parengia pagal rekonstrukcijos darbų projektą ir darbų kiekių bei medžiagų poreikio žiniaraštį, KS 4.11 punktą, draudžiantį teikti alternatyvius pasiūlymus, ir vadovaudamasi KS 7.1.3 punktu, kad komisija privalo išnagrinėti, ar pasiūlymas atitinka visiems KS nustatytiems reikalavimams, KS 7.5.5 punktu, kad komisija privalo atmesti pasiūlymą, jeigu jis neatitinka konkurso sąlygų reikalavimų, Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytais principais, 2 dalimi ir 39 straipsnio 2 dalies 2 punktu, privalėjo išnagrinėti tiekėjo UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ pasiūlymą ir priimti sprendimą atmesti minėto tiekėjo pasiūlymą kaip neatitinkantį KS reikalavimų, t. y. minėtas tiekėjas negalėjo būti įrašytas į preliminarį pasiūlymų eilę.

Vertindami šio pirkimo procedūras⁵⁵, nustatėme, kad tiekėjo UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ rekonstrukcijos darbų Lelevelio g. 6 pasiūlymo kai kurių dalių kainos daug mažesnės negu pasiūlymų eilėje nurodytų visų kitų tiekėjų (AB PST, UAB „Vėtrūna“ ir UAB „Kaminta“) pasiūlymuose pateiktos analogiškų darbų vidutinės kainos.

Kainų palyginimas

„Pastato rūsio durų keitimas“ 48% mažesnės nei kitų tiekėjų vidutinės kainos, „I aukšto durų keitimas“ – 48%, „II aukšto durų keitimas“ – 49%, „III aukšto durų keitimas“ – 56%, „IV aukšto durų keitimas“ – 53%, „V aukšto durų keitimas“ – 48%, „VI aukšto durų keitimas“ – 36%, „I aukšto langų keitimas“ – 45%, „VII aukšto langų keitimas“ – 61% mažesnės.

Dėl nepagrįstai mažų šių pasiūlymo dalių kainų tiekėjas UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ pateikė bendros mažiausios kainos pasiūlymą, lyginant su kitais tiekėjais.

Audito metu nustatėme, kad ministerija vėliau supaprastintų neskelbiamų derybų būdu įvykdžiusi pirkimą „Žemės ūkio ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos privalomų atlikti darbų pirkimas“ (toliau – neskelbiamos derybos Nr. 1, detaliau apie šias derybas ataskaitos 25-29 psl.), ir sudariusi 2007-06-15 sutartį Nr. 8P-539 su UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“, be pateisinamų priežasčių (ministerija nepateikė tai paneigiančių dokumentų) nupirko dalį minėtų nepagrįstai mažomis kainomis pateiktų tų pačių darbų su medžiagomis, kuriuos, vadovaujantis visais rekonstrukcijos projekte nurodytais techniniais sprendimais, parengtais pagal visus reikalavimus, ir jame nurodytomis skaičiuojamomis šių darbų kainomis, jau buvo nupirkusi supaprastinto atviro konkurso (pirkimo Nr. 43427) metu. Pastebėtina, kad tuos pačius darbus ir

⁵⁵ VPK 2006-10-03 posėdžio protokolo Nr. 2VP-131(21.4) priedas dėl „Ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos darbų pirkimo konkurso dalyvių pasiūlymų analizės duomenų“, tiekėjo UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ pasiūlymas.

prekes neskelbiamų derybų būdu ministerija iš to paties tiekėjo nupirko daug didesnėmis kainomis, nei jos buvo pateiktos atviro konkurso metu. Pakartotinai nupirktų darbų ir medžiagų pavyzdžiai pateikiami ataskaitos 3 priede, šių priede pateiktų darbų ir medžiagų tiesioginės išlaidos, suldytos neskelbiamų derybų Nr. 1 metu, sudarė 2 542,7 tūkst. Lt.

Neskelbiamų derybų pirkimo dalis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
I aukšto durų keitimas	212 865,23
II aukšto durų keitimas	373 316,11
III aukšto durų keitimas	319 482,75
IV aukšto durų keitimas	235 558,83
V aukšto durų keitimas	463 505,40
VI aukšto durų keitimas	764 971,00
I aukšto langų keitimas	171 389,70
VII aukšto langų keitimas	1 622,15
Iš viso	2 542 711,17

Pažymėtina, kad atviro konkurso (pirkimo Nr. 43427) metu 5 tiekėjai⁵⁶ rungėsi dėl teisės atlikti tuos pačius darbus ir medžiagas.

Įvertinus sudarytos sutarties Nr. 8P-504 teisėtumą, nustatėme, kad ministerija, pasirašydama šią sutartį, kurios 10.1.4 punkte nurodoma, kad „jeigu būtina atlikti papildomų darbų arba dėl kitų svarbių priežasčių Rangovui tenka didinti kai kurių statybos darbų kainą, jis privalo laiku apie tai pranešti Užsakovui“, pirkimo dokumentuose ir sutartyje Nr. 8P-504 nenustačiusi kainos perskaičiavimo sąlygų, pažeidžia Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos⁵⁷, kuria turi vadovautis perkančiosios organizacijos pirkimo dokumentuose ir sutartyje nustatydamos kainodaros taisyklės, 4.1, 4.2, 24, 24.1 punktus⁵⁸ ir neužtikrina Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nustatyto pirkimo tikslo – sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti <...> reikalingų darbų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

Audito metu analizuojant ministerijos valstybės sekretoriaus potvarkiu⁵⁹ patvirtintą rekonstrukcijos techninį projektą (kuris kaip sudedamoji pirkimo dokumentų dalis buvo pateiktas visiems pirkimo Nr. 43427 dalyviams), projekto šildymo ir vėdinimo dalyse nurodytus techninius sprendimus, dokumentus, susijusius su darbų atlikimu vykdant sutartį Nr. 8P-504, nustatyta, kad patalpų šildymo sistema ministerijos administraciniame pastate J. Lelevelio g. 6, faktiškai įrengta kitokia negu buvo numatyta techniniame projekte.

Minėtu potvarkiu patvirtindama techninį projektą Žemės ūkio ministerija pripažįsta, jog techninis projektas parengtas atsižvelgus į visus jam keliamus reikalavimus ir jo keisti nereikės –

⁵⁶ UAB „Kaminta“ bendra pasiūlymo kaina – 22 753,6 tūkst. Lt; AB „Panevėžio statybos trestas“ bendra pasiūlymo kaina – 26 835,9 tūkst. Lt; UAB „Kortas“ bendra pasiūlymo kaina – 17 935,3 tūkst. Lt, UAB „Vėtrūna“ bendra pasiūlymo kaina – 23 663,5 tūkst. Lt ir UAB „Skala“ bendra pasiūlymo kaina – 21 985,9 tūkst. Lt.

⁵⁷ Patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. 1S-21.

⁵⁸ Metodikos 4.1 p. nurodo, kad „kainodaros taisyklės turi būti aiškios ir nedviprasmiškos. Turi būti siekiama surašyti jas taip, kad atsiskaitymo su tiekėju metu nekiltų neaiškumų dėl atliktų darbų įkainojimo“, 4.2 p. – „kainodaros taisyklės turi atitikti tiek perkančiosios organizacijos, tiek tiekėjų interesus. Perkančioji organizacija negali prisiimti per didelės rizikos dėl sutarties kainos“, 24 p. – „kainodaros taisyklėse turi būti nurodoma, ar sutarties kaina bus perskaičiuojama pagal bendrą lygio kitimą ar darbų grupių kainų pokyčius“, 24.1 p. – „kainodaros taisyklėse, jei statybos darbų sutarties trukmė kartu su numatytu sutarties pratęsimu yra ilgesnė nei 1 metai, privaloma nustatyti fiksuotos kainos perskaičiavimą, vadovaujantis šios metodikos 24.2-24.8 p. nuostatomis“.

⁵⁹ Žemės ūkio ministerijos valstybės sekretoriaus 2006-11-08 potvarkis Nr. 4D-163.

potvarkyje nurodyta informacija, kad techninis projektas parengtas atsižvelgus į visas projektą derinančių institucijų pastabas, t. y. ir į visas priešgaisrinių tarnybų pastabas.

Techninio projekto detalės

Techninio projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad jis atliktas vadovaujantis: STR2.09.02:2005 „Šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas“, HN 33-1:2003 „Akustinis triukšmas. Leidžiami lygiai“ bei HN 42:2004 „Gyvenamųjų ir viešojo naudojimo pastatų mikroklimatas“. Taip pat nurodyta, kad pagal užsakovo (ministerijos) reikalavimus suprojektuota kombinuota šildymo sistema: rūsyje ir pirmame aukšte – radiatoriai ir grindiniai konvektoriai, dvivamzdė apatinio paskirstymo sistema; antrame – šeštame aukštuose – orinis šildymas – vėsinimas fankoilais. Šildymas fankoilais (su šildymo – šaldymo funkcija) numatytas kabinetuose, kurių langai į pietus, visas 6 aukštas su stoglangiais ir 2 aukštas. Į kitas patalpas paduodamas ataušintas ventkameroje (18°C - 22°C) oras.

Išnagrinėjus atliktų darbų aktus ir atlikus faktinį šildymo sistemų apžiūrėjimą objekte Lelevelio g. 6 (darbai objekte, esančiame Gedimino pr. 19 nebuvo vykdomi) nustatyta, kad minėtame pastate, vietoje numatytos projekte šildymo sistemos fankoilais (su šildymo – šaldymo funkcija), visame pastate įrengta tik šildymo sistema radiatoriais. Atliktų šildymo sistemos įrengimo (be šaldymo funkcijos) darbų vertė pagal atliktų darbų aktus⁶⁰ – 687,1 tūkst. Lt su PVM. Šis atliktas šildymo sistemos pakeitimas (įrengiant tik radiatorius) pašalina techniniame projekte kartu su šildymo sistema suprojektuotą numatytų patalpų vėsinimo funkciją. Pažymime, kad dokumentai, įrodantys šildymo sistemos pakeitimo būtinumą, audito metu pateikti nebuvo.

Vykdam sutartį Nr. 8P-504, Ūkio skyriaus vedėjas, nenurodydamas pagrindžiančių motyvų (neparengti techniniai sprendimai, skaičiavimai, nepateiktos raštiškos rangovo, statinio projekto vykdymo priežiūros vadovo, statinio statybos techninės priežiūros vadovo ar projektą derinančių institucijų pastabų), 2007-05-04 pateikė prašymą ministerijos valstybės sekretoriui leisti pirkti administracinio pastato oro kondicionavimo sistemų su vidaus inžineriniais tinklais projektavimo ir montavimo darbus⁶¹, motyvuodamas tuo, kad jie nebuvo numatyti rekonstrukcijos darbų projekte. Projektuotojų parengto techninio projekto (projektui atliktos ekspertizės) aiškinamajame rašte nurodyta, kad pastato Lelevelio g. 6 renovacijai parengti šie sprendimai: virš esamo 5-to aukšto Lelevelio g. 6 pastato suprojektuotas mansardinis 6-tas aukštas, papildomai suprojektuotas oro kondicionavimas.

Ministerija, remdamasi šiuo prašymu, pastato oro kondicionavimo sistemų su vidaus inžineriniais tinklais projektavimo ir montavimo darbams pirkti tą patį vienintelį tiekėją UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ paprašė neskelbiamoms deryboms pateikti pasiūlymą, pirkimo dokumentuose net nenurodant, kokie techniniai reikalavimai keliami pirkimo objekto daliai (oro kondicionavimo sistemų su vidaus inžineriniais tinklais projektavimo ir montavimo darbams). Tai suteikė tiekėjui galimybę pasiūlyme nurodyti tokius techninius sprendimus, darbus, medžiagas ir jų kainas, kurios naudingos tik tiekėjui. Įvykdžius neskelbiamų derybų procedūras, pastato oro

⁶⁰ Atliktų darbų, vykdomų ir nevykdomų darbų aprašymo ir kiekio aktus užsakovo Žemės ūkio ministerijos vardu pasirašydavo Ūkio skyriaus vedėjas.

⁶¹ Neskelbiamoms deryboms Nr.1 vykdyti.

kondicionavimo sistemų su vidaus inžineriniais tinklais projektavimo ir montavimo darbams atlikti, ministerija 2007-06-15 su tiekėju UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ sudarė sutartį Nr. 8P – 539 2 652,1 tūkst. Lt su PVM vertei (projektavimo darbų – 63 720 Lt, rekonstrukcijos – 2 588 421 Lt). Pagal atliktų darbų aktus atlikta darbų už 2 262,7 tūkst. Lt su PVM (projektavimo darbų – 63 720 Lt ir rekonstrukcijos darbų – 2 198 944 Lt). Taigi dėl tokių šildymo – vėsinimo sistemos pakeitimų, ministerija rangovui turėjo papildomai sumokėti 2 189,2 tūkst. Lt su PVM⁶².

Ministerija supaprastintą atvirą konkursą administracinio pastato, esančio Gedimino pr. 19 (Lelevelio g. 6), Vilniuje, rekonstrukcijos darbams pirkti vykdė pažeisdama Viešųjų pirkimų įstatymą – neatmetė tiekėjo UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ pasiūlymo, pakeitusio projekte nurodytus techninius sprendimus ir neatitinkančio konkurso sąlygų, o pripažino, kad šis pasiūlymas atitinka pirkimo dokumentuose nurodytus reikalavimus ir paskelbė jį laimėjusiu. Ministerija su šiuo tiekėju sudarė sutartį, kurioje nenustatytos kainos perskaičiavimo sąlygos – nesilaikyta Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos.

Ministerija atskirus kai kuriose pirkimo dalyse numatytus darbus (už 2 542,7 tūkst. Lt), kuriems tiekėjas atviro konkurso metu pateikė nepagrįstai mažas kainas, pakartotinai pirkė neskelbiamų derybų būdu iš to paties tiekėjo.

Sutarties vykdymo metu patalpų šildymo sistema administraciniame pastate J. Lelevelio g. 6 faktiškai įrengta kitokia, negu numatyta projekte. Dėl to neskelbiamų derybų būdu papildomai pirkti pastato oro kondicionavimo sistemų su vidaus inžineriniais tinklais projektavimo ir montavimo darbai. Dėl šildymo-vėsinimo sistemos pakeitimų ministerija rangovui papildomai sumokėjo 2 189,2 tūkst. Lt.

Ministerija 2007 m. supaprastintų neskelbiamų derybų būdu įvykdė „Žemės ūkio ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos privalomų atlikti darbų pirkimą“ (neskelbiamos derybos Nr. 1), su rangovu UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“, jau atliekančiu darbus pagal pirminę sutartį, 2007-06-15 sudarė 11 499,5 tūkst. Lt su PVM vertės pirkimo – pardavimo sutartį Nr. 8P-539. Pirkimas vykdytas po supaprastinto atviro konkurso, kurio metu ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos darbams jau buvo sudaryta 21 985,9 tūkst. Lt su PVM vertės sutartis Nr. 8P-504.

Kaip minėta (žr. ataskaitos 24 psl.) 2007-05-04 Ūkio skyriaus vedėjas, nenurodydamas pagrindžiančių motyvų dėl toliau nurodytų darbų, pateikė ministerijos valstybės sekretoriui „leisti pirkti Ministerijos administracinio pastato priešgaisrinių atitvarų įrengimo, oro kondicionavimo

⁶² Pagal sutartį Nr. 8P-539 atliktų darbų vertė 2 262 664 Lt + pagal sutartį Nr. 8P-504 atliktų darbų vertė 687 065 Lt – pagal sutartį Nr. 8P-504 numatytų darbų vertė 760 501 Lt = 2 189 229 Lt.

sistemų su vidaus inžineriniais tinklais projektavimo ir montavimo, lauko inžinerinių tinklų projektavimo, mansardinio aukšto langų uždengimo, II aukšto konferencijų salės su holu pertvarkymo darbus, kurie nebuvo numatyti rekonstrukcijos darbų projekte, o būtinybė juos vykdyti atsirado papildomai pareikalavus priešgaisrinei tarnybai, rengiant Vilniaus miesto savivaldybėje leidimą administracinio pastato rekonstrukcijai⁶³. Prašyme, nepateikiant darbų ir jų dalių bei reikalingų prekių darbams atlikti apibūdinimo (nepateikta techninė specifikacija), nenustačius darbų ir prekių skaičiuojamosios kainos, nurodyta, kad darbų vertė bus apie 10 000 tūkst. Lt be PVM.

Atkreiptinas dėmesys, kad rekonstrukcijos darbams Statybos leidimas Nr. NR/1550/06/-1672 išduotas 2006-12-14. Perkančioji organizacija jokių raštiškų derinančių institucijų pastabų negavo (ministerija nepateikė tai paneigiančių dokumentų). Be to, buvo atliktos techninės pirminio projekto ekspertizės, todėl manome, kad priešgaisrinės tarnybos reikalavimais ir projekto neatitiktimi teisės aktų reikalavimams motyvuojamas šių darbų būtinumas nėra pagrįstas.

Įvertinus pateiktą informaciją darytina išvada, kad sprendimas papildomai pirkti 10 000 tūkst. Lt be PVM vertės ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos projekte nenumatytus darbus priimtas nepagrįstai (audito metu nepateikti tai paneigiantys dokumentai).

Viešųjų pirkimų komisija, vykdydama šį pirkimą 2007-05-18 posėdyje⁶³, analizavo ir aiškinosi aplinkybes, kurios gali turėti įtakos pirkimo būdo parinkimui ir svarstė klausimą dėl viešojo pirkimo konkurso sąlygų. Ūkio skyriaus vedėjas nagrinėjant minėtus klausimus pateikė paaiškinimus, asmeninę atskirąją nuomonę.

Ūkio skyriaus vedėjo nuomonė, paaiškinimai dėl darbų būtinumo, jų pirkimo būdo ir pan.

Rengiant medžiagą leidimui administracinio pastato rekonstrukcijai gauti iš Vilniaus miesto savivaldybės, priešgaisrinės tarnybos specialistai pareikalavo įrengti ministerijos administracinio pastato priešgaisrines specialaus stiklo atitvaras darbuotojų migracijos keliuose – laiptinėse, holuose, liftų aikštelėse, atskiruose koridoriuose, eilė pastabų buvo pareikšta dėl papildomų priešgaisrinių išėjimų įrengimo, dėl II aukšto konferencijų salės pakabinamų lubų bei dėl esamų degių apdailos elementų likvidavimo iš jos, įrengimo gaisrui atsparios apdailos⁶⁴ ir, kad išardžius konferencijų salės kėdes, kurios didelėmis vinimis buvo prikaltos prie grindų, nustatyta, kad esamo parketo eksploatacija jau nebegalima dėl suskaldytų parketo lentelių, dėl atskirose vietose likusių didelių vinių kalimo žymių, dėl parketo susidėvėjimo bei dėl neužtaisomų plyšių tarp parketo lentelių bei susidėvėjusios bei sulūžusios konferencijų salės žiūrovų kėdės⁶⁵. Dėl riboto lėšų limito projektuojant ministerijos administracinio pastato rekonstrukciją nebuvo numatyta įrengti visame pastate oro kondicionavimo sistemų⁶⁶. Rekonstrukcijos darbus jau vykdo konkursą laimėjęs tiekėjas UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“, kuriam perduotas pastatas rekonstrukcijos darbų vykdymui ir, vadovaujantis sutarties Nr. 8P-504 bendrųjų statybos rangos sutarties sąlygų 14.5 punktu, perduoti administracinio pastato patalpas kitiems rangovams be sutartį pasirašiusio generalinio rangovo (UAB „Skala“) sutikimo nėra galimybės. Jis žodžiu kreipėsi į UAB „Skala“ dėl leidimo dirbti kitiems rangovams rekonstruojamame pastate, tačiau gautas neigiamas atsakymas⁶⁷ ir todėl, jo manymu, yra tokia situacija, kad dėl objektyvių aplinkybių tik tiekėjas UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ gali atlikti numatomus pirkti darbus ir nėra jokios kitos alternatyvos. Dėl to pateiktas pasiūlymas skubiai supaprastintų neskelbiamų derybų būdu pirkti minėtus darbus.

⁶³ Viešųjų pirkimų komisijos 2007-05-18 posėdžio protokolas Nr. 2VP-97(21.4).

⁶⁴ Dokumentai įrodantys šių reikalavimų patvirtinimą audito metu nebuvo pateikti.

⁶⁵ Dokumentai, įrodantys, kas ir kada nustatė šiuos trūkumus bei įvertino šių darbų atlikimo būtinumą, audito metu nebuvo pateikti.

⁶⁶ Atkreiptinas dėmesys, kad oro kondicionavimo sistemos techniniame projekte buvo numatytos, o supaprastinto atviro konkurso metu laimėjusio tiekėjo pasiūlymas prieštaravo techninio projekto šildymo ir vėdinimo dalyse nurodytiems techniniams sprendimams

⁶⁷ Ministerija nepateikė jokių ši faktą patvirtinančių įrodymų.

Ūkio skyriaus vedėjas iki sprendimo priėmimo dėl pirkimo būdo parinkimo, informavo viešųjų pirkimų komisiją, kad jau yra parengtos Žemės ūkio ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos privalomų atlikti darbų pirkimo neskelbiamų supaprastintų derybų sąlygos⁶⁸.

VPK, vadovaudamasi Ūkio skyriaus vedėjo pateikta informacija ir parengtomis Žemės ūkio ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos privalomų atlikti darbų pirkimo neskelbiamų supaprastintų derybų sąlygomis, priėmė sprendimus „vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 86 straipsnio 7 dalies 3 punktu pirkti žemės ūkio ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos privalomus atlikti darbus neskelbiamų supaprastintų derybų būdu“ ir „patvirtinti Žemės ūkio ministerijos administracinio rekonstrukcijos privalomų atlikti darbų pirkimo neskelbiamų supaprastintų derybų būdu sąlygas“. Šie sprendimai pažeidžia žemiau nurodytus Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus:

► 84 straipsnio 1 punktą, kad supaprastintu pirkimo būdu perkama tik tada, kai darbų vertė yra mažesnė už tarptautinio pirkimo vertės ribas⁶⁹, o Numatomos viešojo pirkimo vertės skaičiavimo metodikos⁷⁰ 23 punkte nurodytas reikalavimas, kad darbų pirkimo vertė yra visų dėl to paties objekto sudaromų darbų pirkimo sutarčių, nesvarbu per kokį laikotarpį jos bus sudaromos verčių suma. Atsižvelgiant į anksčiau pateiktas aplinkybes, darytina išvada, kad šiuo atveju bendra rekonstrukcijos darbų vertė sudaro 28 632,2 tūkst. Lt be PVM (sutarties Nr. 8P-504 vertė 18 632,2 tūkst. Lt + prašyme numatyta šio pirkimo vertė 10 000 tūkst. Lt), kuri yra daug didesnė už tarptautinio pirkimo vertę (20 610,6 tūkst. Lt be PVM).

► 86 straipsnio 7 dalies 3 punktą, kad neskelbiamų supaprastintų derybų būdu gali būti perkami darbai tik, kai dėl techninių, meninių priežasčių ar dėl objektyvių aplinkybių tik konkretus tiekėjas gali atlikti darbus ir nėra jokios kitos alternatyvos. Šiuo atveju (t.y. vykdant sutartyje Nr. 8P-504 numatytus rekonstrukcijos darbus) objektyviomis aplinkybėmis gali būti pripažįstamos, tik tokios aplinkybės, jeigu skaidriai, sąžiningai ir nepažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų būtų įvykdytos pirkimo Nr. 43427 procedūros, laikantis visų reikalavimų sudaryta ir vykdoma sutartis Nr. 8P-504 ir paaiškėja, kad yra reikalingi papildomi darbai, kurie pagrįsti parengtais techniniais sprendimais ir skaičiavimais (patvirtinti atsakingų darbuotojų parašais) ar pateiktos raštiškos rangovo, statinio projekto vykdymo priežiūros vadovo, statinio statybos techninės priežiūros vadovo ar projektą derinančių institucijų pastabos. Atkreipiame dėmesį, kad sutartis Nr. 8P-504 su tiekėju UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ sudaryta pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatyme numatytus skaidrumo, lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principus ir kitus šios įstatymo reikalavimus. Sutartis buvo vykdoma nesivadovaujant techniniame projekte nurodytais techniniais sprendimais ir skaičiavimais. Neskelbiamų derybų Nr. 1 pirkime nurodyti rekonstrukcijos darbai buvo perkami nesant pagrįstų motyvų dėl jų reikalingumo.

► 24 straipsnio 7 dalį, kad pirkimo dokumentai turi būti tikslūs, aiškūs, be dviprasmybių, kad tiekėjai galėtų pateikti pasiūlymus, o perkančioji organizacija nupirkti tai, ko reikia, nes atsižvelgiant į tai, kad perkama „Ministerijos administracinio pastato priešgaisrinių atitvarų įrengimo, oro kondicionavimo sistemų su vidaus bei lauko inžineriniais tinklais projektavimo ir montavimo, mansardos aukšto langų uždengimo, II aukšto konferencijų salės su holu pertvarkymo darbai“, ministerija, vadovaudamasi įstatymo 25 straipsniu, konkurso sąlygose nepateikė techninių

⁶⁸ Iš šios informacijos darytina išvada, kad Ūkio skyriaus vedėjas dar iki VPK sprendimo dėl pirkimo būdo parinkimo, jau buvo parengęs neskelbiamų supaprastintų derybų sąlygas ir numatęs supaprastintų neskelbiamų derybų būdą.

⁶⁹ Vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 11 straipsniu, šio pirkimo procedūrų metu tarptautinio pirkimo vertės riba perkant darbus buvo 20 610 618,86 Lt be PVM.

⁷⁰ Patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003-02-26 įsakymu Nr. 1S-26.

reikalavimų pirkimo objektui, kurie apibūdintų perkamų projektavimo ir rekonstrukcijos darbų savybes, t. y. kokie keliami reikalavimai projektavimui, rekonstrukcijos darbams (kokius darbus reikės atlikti, kokie darbų kiekiai, kokie reikalavimai atliekamiems darbams, kokios ir kokiais kiekiais naudojamos medžiagos, kokie keliami reikalavimai pateiktos medžiagoms, kaip, pateikiant pasiūlymą, paskaičiuoti atskirai ir bendrai darbo ir medžiagų kainas ir t. t.). Taip ministerija leido tiekėjui UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ vienašališkai pasiūlyme pateikti jo pasirinktus darbus, norimas prekes bei pateikti tik tiekėjui naudingą kainą. Atkreiptinas dėmesys, kad be ankščiau jau minėtų pakartotinai perkamų darbų tiekėjas pakartotinai pasiūlyme pateikė „fasadų apdailos“ (kaina – 1 092,6 tūkst. Lt su PVM), „konferencinės įrangos“ (kaina – 516,3 tūkst. Lt su PVM) ir kitus darbus, nors fasadų apdailos ir konferencinės įrangos darbai ir medžiagos, vadovaujantis rekonstrukcijos techniniame projekte nurodytais techniniais sprendimais, jau buvo nupirkti įvykdžius pirkimą Nr. 43427, darbų atlikimui ir medžiagų tiekimui 2006-10-26 buvo sudaryta sutartis Nr. 8P-504.

► 3 straipsnio 1 dalies skaidrumo principą. Dėl ankščiau pateiktos informacijos, kad pirkimo dokumentai netikslūs, neaiškūs, daroma išvada, kad perkančioji organizacija pažeidė skaidrumo principą. Atsižvelgiant į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato Viešųjų pirkimų reglamentavimo ir teismų praktikos apžvalgoje (2009-09-03 Nr. 31) pateiktą išaiškinimą, „skaidrumo principas reiškia ir lemia perkančiosios organizacijos veiksmų nuspėjamumą (prognozuotumą). Pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 24 straipsnio 7 dalį pirkimo dokumentai turi būti aiškūs, tikslūs ir nedviprasmiški. Aiškios, tikslios ir vienareikšmiškos pirkimo sąlygos perkančiajai organizacijai realiai patikrinti, ar tiekėjų pasiūlymai šias sąlygas atitinka“.

► 3 straipsnio 2 dalį. Ankščiau pateiktos aplinkybės ir konkurencijos (realaus tiekėjų rungimosi dėl teisės pateikti pasiūlymą geriausiomis sąlygomis už mažiausią kainą) nebuvimas tarp galimų dalyvių negali užtikrinti, kad pirkimo sutartis, leidžianti įsigyti reikalingų prekių ir darbų, bus sudaryta racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

Įvertinę sudarytos sutarties Nr. 8P-539 teisėtumą nustatėme, kad ministerija, pasirašydama šią sutartį, kurios 10.1.4 punkte nurodoma, kad „jeigu būtina atlikti papildomų darbų arba dėl kitų svarbių priežasčių Rangovui tenka didinti kai kurių statybos darbų kainą, jis privalo laiku apie tai pranešti Užsakovui“, pirkimo dokumentuose ir sutartyje Nr. 8P-539 nenustačiusi kainos perskaičiavimo sąlygų, pažeidžia Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos⁷¹, kuria turi vadovautis perkančiosios organizacijos pirkimo dokumentuose ir sutartyje nustatydamas kainodaros taisykles, 4.1, 4.2, 24, 24.1 punktus, Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 2 dalį.

Ministerija, nepagrįstai priėmusi sprendimą papildomai pirkti administracinio pastato rekonstrukcijos projekte nenumatytus darbus, vykdydama neskelbiamas derybas (Nr. 1) administracinio pastato rekonstrukcijos privalomiems atlikti darbams pirkti, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymą, nes pasirinko netinkamą pirkimo būdą, neparengė tikslų, aiškių ir be dviprasmybių pirkimo dokumentų. Ministerija su vieninteliu pakviestu pateikti pasiūlymą tiekėju sudarė sutartį (11 499,5 tūkst. Lt vertei), kurioje nenustatytos kainos perskaičiavimo sąlygos – nesilaikyta Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos.

⁷¹ Patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. 1S-21.

Ministerija pirkimo dokumentuose nepateikė techninių reikalavimų perkamiems darbams, kurie apibūdintų perkamų projektavimo ir rekonstrukcijos darbų savybes, taip sudarydama sąlygas tiekėjui UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ vienašališkai pasiūlyme pateikti jo pasirinktus darbus, norimas prekes bei pateikti tik tiekėjui galimai naudingą kainą. Tiekėjas pakartotinai pasiūlyme pateikė ne tik minėtus pakartotinai perkamus, bet ir fasadų apdailos, konferencinės įrangos ir kitus darbus (1 608,9 tūkst. Lt vertė), nors šie darbai ir medžiagos buvo nupirkti ir darbų vykdymui sudaryta sutartis.

Ministerija 2007 m. supaprastintų neskelbiamų derybų būdu įvykdė antrą pirkimą – „Žemės ūkio ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos projekte nenumatyti darbai“ (toliau – neskelbiamos derybos Nr. 2), su rangovu UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“, jau atliekančiu darbus, 2007-06-15 sudarė 5 022,0 tūkst. Lt su PVM vertės pirkimo – pardavimo sutartį Nr. 8P-822. Minėtas pirkimas vykdytas po supaprastinto atviro konkurso ir neskelbiamų derybų Nr. 1, kurių metu ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos darbams jau buvo sudarytos sutartys 28 377,5 tūkst. Lt be PVM vertei (žr. 1 priedą).

Ūkio skyriaus vedėjas, nenurodydamas pagrindžiančių motyvų (neparengti techniniai sprendimai, skaičiavimai, nepateiktos raštiškos Rangovo, statinio projekto vykdymo priežiūros vadovo, statinio statybos techninės priežiūros vadovo ar projektą derinančių institucijų pastabos) dėl toliau nurodytų darbų, 2007-10-04 pateikė prašymą ministerijos valstybės sekretoriui „leisti pirkti ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos projekte nenumatytus darbus“.

Prašyme dėl papildomų darbų pirkimo nurodytos priežastys

Prašoma leisti pirkti ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos projekte nenumatytus darbus, be kurių negalima tolimesnė rekonstrukcijos eiga, o būtinybė juos atlikti atsirado atidengus konstrukcijas: visiškai susidėvėjusios ir su neleistiniais aukščių nelygumais II aukšto konferencijų salės, fojė, parodų salės bei koridoriaus grindys. Projekto architektė nederina parengto konferencijų salės kėdžių projekto. Suprojektuotos naujos kėdės, kurių kaina yra žymiai didesnė. IV aukšto sienos neleistino vertikalinio nelygumo. Nuplėšus tapetus nustatyta, kad sienų tinkas suskilinėjęs, vietomis atšokęs, vizualiai matomi sienų nelygumai. Viso IV aukšto durys visiškai susidėvėjusios ir būtinas jų keitimas, grindys susidėvėjusios ir atlikus niveliaciją nustatyti žymūs peraukštėjimai tarp atskirų kabinetų bei koridoriaus grindų. Nuėmus grindų dangą išryškėjo defektai-nelygumai bei per minkštas pagrindas, kad ant jo būtų galima kloti naują grindų dangą. Esamas pakabinamas lubas tiek kabinetuose, tiek koridoriuje bei fojė būtina keisti, nes jos yra susidėvėjusios, pajuodusios nuo laiko bei dulkių.

Prašyme nepateikiant minėtų darbų ir jų dalių bei reikalingų prekių tiems darbams atlikti apibūdinimo (nepateikta techninė specifikacija), nenustačius ir neapskaičiavus šių darbų ir prekių skaičiuojamosios kainos, nurodyta, kad darbų vertė būtų apie 5 000 tūkst. Lt be PVM.

Atkreiptinas dėmesys, kad buvo atliktos pirminio rekonstrukcijos techninio projekto techninės ekspertizės, todėl manome, kad projekto neatitikimu teisės aktų reikalavimams motyvuojamas šių darbų būtinumas nėra pagrįstas.

Įvertinus pateiktą informaciją darytina išvada, kad sprendimas papildomai pirkti 5 000 tūkst. Lt be PVM vertės ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos projekte nenumatytus darbus priimtas nepagrįstai (audito metu nepateikti tai paneigiantys dokumentai).

Viešųjų pirkimų komisija, vykdydama šį pirkimą neskelbiamų derybų būdu, priėmė sprendimus „vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 86 straipsnio 11 dalies 1 punktu pirkti Žemės ūkio ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos projekte nenumatytus darbus“ ir „patvirtinti šio supaprastintų neskelbiamų derybų būdu vykdomo viešojo pirkimo sąlygas“. Šie sprendimai pažeidžia Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies skaidrumo principą, 3 straipsnio 2 dalį, 84 straipsnio 1 punktą, 86 straipsnio 11 dalies 1 punktą, kad neskelbiamų supaprastintų derybų būdu gali būti perkami darbai tik, kai dėl aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, paaiškėja, kad yra reikalingi papildomi darbai, kurie nebuvo įrašyti į sudarytą pirkimo sutartį, tačiau be kurių negalima užbaigti sutarties vykdymo ir tokia pirkimo sutartis gali būti sudaroma tik su tuo tiekėju, su kuriuo buvo sudaryta pradinė pirkimo sutartis, tačiau po pradinės sutarties sudarytos papildomos sutarties ir visų kitų papildomai sudarytų pirkimo sutarčių kaina neturi viršyti 15 procentų pradinės pirkimo sutarties kainos, ir 24 straipsnio 7 dalį, dėl toliau nurodytų priežasčių:

► Supaprastintu pirkimo būdu darbai gali būti perkami tik tada, kai darbų vertė yra mažesnė už tarptautinio pirkimo vertės ribas, nustatytas šio įstatymo 11 straipsnyje. Viešųjų pirkimų įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodyta, kad perkant darbus tarptautinio pirkimo vertė be PVM yra 20 610 618,86 Lt. Vadovaujantis Numatomos viešojo pirkimo vertės skaičiavimo metodikos 23 punktu, perkančioji organizacija privalėjo susumuoti iki šio pirkimo vykdytų rekonstrukcijos darbų sutarčių vertes ir numatomą šio pirkimo vertę⁷² ir nustatyti bendrą šių darbų vertę (33 377,5 tūkst. Lt be PVM), tačiau šie skaičiavimai nebuvo atlikti. Šios aplinkybės patvirtina, kad Žemės ūkio ministerija negalėjo minėto viešojo pirkimo vykdyti supaprastinto pirkimo būdu.

► Viešųjų pirkimų įstatymo 86 straipsnio 11 dalies 1 punkte nurodyta, kad po pradinės pirkimo sutarties sudarytos papildomos sutarties ir visų kitų papildomai sudarytų pirkimo sutarčių kaina neturi viršyti 15 procentų pradinės pirkimo sutarties kainos. Ministerija 2006-10-26 sudarė pradinę sutartį Nr. 8P-504, kurios kaina – 21 985,9 tūkst. Lt su PVM ir 2007-06-15 papildomai sudarė 11 499,5 tūkst. Lt su PVM (52% nuo pradinės sutarties kainos) vertės sutartį Nr. 8P-539. Įvertinus minėtas aplinkybes ir šio pirkimo prašyme numatytą perkamų darbų vertę 5 000 tūkst. Lt be PVM (5 900 tūkst. Lt su PVM), darytina išvada, kad ministerija, vadovaudamasi Viešųjų pirkimų įstatymo 86 straipsnio 11 dalies 1 punktu, negalėjo pirkti šių projekte nenurodytų rekonstrukcijos darbų, nes po pradinės pirkimo sutarties sudarytų papildomų sutarčių kaina (11 499,5 + 5 900 = 17 399,5 tūkst. Lt) sudarytų 79 % nuo pradinės pirkimo sutarties kainos, o tai ženkliai viršija 15 procentų leistiną ribą.

► Ministerija, vadovaudamasi įstatymo 25 straipsniu, konkurso sąlygose nepateikė techninių reikalavimų pirkimo objektui, kurie apibūdintų perkamų darbų savybes, t. y. kokie keliama reikalavimai darbams (kokius darbus reikės atlikti, kokie darbų kiekiai, kokie reikalavimai atliekamiems darbams, kokios ir kokiais kiekiais naudojamos medžiagos, kokie keliama reikalavimai medžiagoms, kaip, pateikiant pasiūlymą, paskaičiuoti atskirai ir bendrai darbo

⁷² Sutarties Nr. 8P-504 vertė 18 632,2 tūkst. Lt be PVM + sutarties Nr. 8P-539 vertė 9 745,4 tūkst. be PVM + šio pirkimo prašyme nurodyta darbų pirkimo vertė 5 000 tūkst. Lt be PVM.

ir medžiagų kainas ir t. t.). Taip ministerija leido tiekėjui UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ vienašališkai pasiūlyme pateikti jo pasirinktus darbus, norimas prekes bei pateikti tik tiekėjui naudingą kainą. Atkreiptinas dėmesys, kad tiekėjas pakartotinai pasiūlyme pateikė pasiūlymą konferencinėms kėdėms pirkti („Konferencijų salės baldai, konferencinė kėdė“, kaina – 519,8 tūkst. Lt su PVM), nors konferencinės kėdės, įvykdžius neskelbiamas derybas Nr. 1 jau buvo nupirktos iš to paties tiekėjo UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ už 293,1 tūkst. Lt su PVM suma.

► Skaidrumo principas reiškia ir lemia perkančiosios organizacijos veiksmų nuspėjamumą (prognuotumą). Pirkimo dokumentai turi būti aiškūs, tikslūs, nes tik esant aiškioms ir tikslioms konkurso sąlygoms perkančioji organizacija realiai gali patikrinti, ar tiekėjų pasiūlymai jas atitinka, taip pat tai leistų tiekėjui vienodai jas aiškinti, o perkančiajai organizacijai realiai patikrinti, ar tiekėjo pasiūlymas šias sąlygas atitinka.

Įvertinus sudarytos sutarties Nr. 8P-822 teisėtumą, nustatėme, kad ministerija, pasirašydama šią sutartį, kurios 10.1.4 punkte nurodoma, kad „jeigu būtina atlikti papildomų darbų arba dėl kitų svarbių priežasčių Rangovui tenka didinti kai kurių statybos darbų kainą, jis privalo laiku apie tai pranešti Užsakovui“, pirkimo dokumentuose ir sutartyje Nr. 8P-822 nenustačiusi kainos perskaičiavimo sąlygų, pažeidė Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos⁷³, kuria turi vadovautis perkančiosios organizacijos pirkimo dokumentuose ir sutartyje nustatydamos kainodaros taisyklės, 4.1, 4.2, 24, 24.1 punktus, Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 2 dalį.

Ministerija, nepagrįstai priėmusi sprendimą pirkti administracinio pastato rekonstrukcijos projekte nenumatytus papildomus darbus, neskelbiamas derybas (Nr. 2) jiems pirkti vykdė, pažeisdama Viešųjų pirkimų įstatymą – nepagrįstai pasirinko supaprastintų neskelbiamų derybų būdą ir pakvietė vienintelį tiekėją pateikti pasiūlymą. Su šiuo tiekėju ministerija sudarė sutartį (5 022 tūkst. Lt vertei), kurioje nenustatytos kainos perskaičiavimo sąlygos – nesilaikyta Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos.

Ministerija pirkimo dokumentuose nepateikė techninių reikalavimų perkamiems darbams, kurie apibūdintų perkamų projektavimo ir rekonstrukcijos darbų savybes, taip sudarydama sąlygas tiekėjui UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ vienašališkai pasiūlyme pateikti jo pasirinktus darbus, norimas prekes bei pateikti galimai tik tiekėjui naudingą kainą. Tiekėjas pakartotinai pateikė pasiūlymą konferencinėms kėdėms pirkti (519,8 tūkst. Lt vertei), nors konferencinės kėdės jau buvo nupirktos iš šio tiekėjo neskelbiamų derybų Nr. 1 metu ir jų tiekimui sudaryta sutartis.

Šis pirkimas vykdytas iš vienintelio tiekėjo, pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatyme įtvirtintą skaidrumo principą, neužtikrinus pirkimo tikslo – vadovaujantis šio įstatymo reikalavimais sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti perkančiajai organizacijai reikalingų paslaugų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

⁷³ Patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. 1S-21.

Apibendrinant iš tiekėjo UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ pirktus administracinio pastato rekonstrukcijos darbus, pagal vertinimui pateiktų dokumentų duomenis nustatyta, kad ministerija (užsakovas) pirkimo dokumentuose ir pasirašytose sutartyse (sutartys Nr. 8P-504, Nr. 8P-539 ir Nr. 8P-822) nurodė, kad darbai bus atliekami užsakovui patikėjimo teise valdomame objekte, esančiame J. Lelevelio g. 6 ir Gedimino pr. 19, Vilniuje. Tačiau pagal atliktų darbų aktus, kuriuos kaip užsakovo atstovas savo parašu tvirtindavo Ūkio skyriaus vedėjas, nustatyta, kad visi darbai buvo atliekami viename objekte, esančiame J. Lelevelio g. 6.

1 lentelė. Iš tiekėjo UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ pirktų ir atliktų darbų palyginimas

Eil. Nr.	Sutarties data ir Nr.	Objekto pavadinimas	Darbų kaina pagal sutartį, Lt su PVM	Atlikta darbų pagal atliktų darbų aktus, Lt su PVM
1	2006-10-26 Nr. 8P-504	Gedimino pr. 19	7 806 576,80	0,00
		Lelevelio g. 6	14 179 354,20	13 540 035,70
		Iš viso:	21 985 931,00	13 540 035,70
2	2007-06-15 Nr. 8P-539	Gedimino pr. 19	1 567 626,00	0,00
		Lelevelio g. 6	9 931 903,00	9 173 684,71
		Iš viso:	11 499 529,00	9 173 684,71
3	2007-11-16 Nr. 8P-822	Gedimino pr. 19		0,00
		Lelevelio g. 6	5 022 000,00	4 765 530,83
		Iš viso:	5 022 000,00	4 765 530,83
Iš viso:		Gedimino pr. 19	9 374 202,80	0,00
		Lelevelio g. 6	29 133 257,20	27 479 251,24
		Iš viso:	38 507 460,00	27 479 251,24

Iš pateiktų dokumentų galima daryti išvadą, kad rangovas pagal pasirašytą sutartį Nr. 8P-504, kurios vertė 21 985,9 tūkst. Lt su PVM, turėjo atlikti darbus ministerijos patikėjimo teise valdomame objekte, esančiame J. Lelevelio g. 6 ir Gedimino pr. 19, Vilniuje. Visi darbai, kurių vertė 27 479,6 tūkst. Lt su PVM, buvo atlikti viename objekte, esančiame J. Lelevelio g. 6. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad objekte, esančiame J. Lelevelio g. 6 pagal 2006 metais parengtą techninį projektą rekonstrukcijos atliktų darbų kaina turėjo būti 14 179,4 tūkst. Lt su PVM, o faktiškai atliktų rekonstrukcijos darbų kaina – 27 479,3 tūkst. Lt su PVM, t.y. 13 299,9 tūkst. Lt didesnė. Nors visi techniniame projekte nurodyti statybos rangos darbai jau buvo nupirkti supaprastinto atviro konkurso, kuriame dalyvavo 5 rangovai, būdu (pasirašyta sutartis Nr. 8P-504), tačiau be pateisinamų priežasčių papildomai daugiau kaip 50 proc. atliktų statybos darbų vertės buvo apmokėta pagal darbus jau atliekančio rangovo UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ vienasmeniškai nustatytas ir neskelbiamoms deryboms pateiktas darbų kainas.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes darytina išvada, kad tuo metu dirbę atsakingi ministerijos darbuotojai, pažeisdami Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus, sudarė sutartis

darbams atlikti ir panaudojo visas investiciniam projektui numatytas lėšas, tačiau pats investicinis projektas iki šiol nebaigtas – atlikta tik apie 50 proc. darbų, nepanaikintos priežastys, bloginančios darbuotojų sąlygas ir pastato techninę būklę objekte esančiame Gedimino pr. 19, kaip buvo nurodyta investiciniame projekte.

Tuo metu dirbę atsakingi už pirkimų vykdymą ministerijos darbuotojai dar prieš paskelbiant apie pirkimą Nr. 43427 ir statinio rekonstrukcijos metu be būtinos priežasties keitė nuomonę dėl jau rekonstruojamo pastato projektinių sprendimų, o tai padidino rekonstrukcijos darbų kainą:

- teko pirkti papildomus projektavimo darbus – 63,7 tūkst. Lt su PVM;
- teko neskelbiamų derybų būdu, tik iš vienintelio tiekėjo UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ (darbus jau atliekančio rangovo) pirkti papildomus statybos darbus 13 939,2 tūkst. Lt su PVM sumai (50 proc. visų atliktų darbų vertės);
- dėl šildymo – vėsinimo sistemos pakeitimų, Žemės ūkio ministerija rangovui turėjo papildomai sumokėti 2 189,2 tūkst. Lt su PVM .

Vykdamas „Žemės ūkio ministerijos administracinio pastato J. Lelevelio g. 6 / Gedimino pr. 19, Vilniuje rekonstrukcija“ investicinį projektą, buvo panaudotos visos projektui numatytos lėšos, tačiau pats investicinis projektas nebuvo baigtas – atlikta tik apie 50 proc. darbų, nebuvo panaikintos priežastys, bloginančios darbuotojų sąlygas ir pastato techninę būklę objekte, esančiame Gedimino pr. 19, kaip buvo nurodyta investiciniame projekte, o numatytos projekto vykdymo išlaidos padidėjo:

- teko pirkti papildomus projektavimo darbus (63,7 tūkst. Lt);
- teko neskelbiamų derybų būdu iš vienintelio tiekėjo UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ (darbus jau atliekančio rangovo) pirkti papildomus statybos darbus už 13 939,2 tūkst. Lt (50 proc. visų atliktų darbų vertės);
- dėl šildymo – vėsinimo sistemos pakeitimų, ministerija rangovui turėjo papildomai sumokėti 2 189,2 tūkst. Lt su PVM.

2010 m. ministerija administracinio pastato pastogės (Gedimino pr. 19, Vilnius) įrengimo darbų bei administracinio pastato (Lelevelio g. 6, Vilnius) 6 aukšto rekonstrukcijos darbų pirkimą vykdė apklausos būdu, apklausdama tris rangovus. Su mažiausią kainą pasiūliusiu rangovu UAB „Irdaiva“ 2010-09-17 sudaryta 574,0 tūkst. Lt su PVM vertės sutartis Nr. 8P-0278.

Audito metu įvertinę pagal šią sutartį atliekamus darbus, nustatėme, kad administracinio pastato pastogėje keičiami langai, kurie buvo pakeisti prieš 3 metus, pagal sutartį su UAB „Skala“. Patikrinus ministerijos administracinio pastato J. Lelevelio g. 6, Vilniuje 6 aukšto vykdomų rekonstrukcijos darbų dokumentus nustatyta, kad dėl šildymo-vėsinimo sistemos projektinių pakeitimų, įrengtos patalpos neatitiko šiluminės aplinkos parametrų reikalavimų, todėl 2010 m.

buvo neracionaliai panaudotos rekonstrukcijai skirtos lėšos. Po to, kai 2007 m. liepos mėn. rangovas UAB „Skala“ atliko ministerijos administracinio pastato J. Lelevelio g. 6 šeštame aukšte aliuminio stiklo fasadų montavimo, šių fasadų apdailos ir mansardinio aukšto langų uždengimo (horizontalių žaliuzių montavimo) darbus, kurių vertė 520,2 tūkst. Lt, 2010 m. rangovui UAB „Irdaiva“ už šeštame aukšte perdarytus darbus – langų blokų demontavimą, aliuminio langų įstatymą ir fasadinių žaliuzių montavimą apmokėta 205,8 tūkst. Lt. Be to 2009 m. už minėtame objekte atliktus šiluminės aplinkos ir kitų parametrų tyrimus apmokėta 2,1 tūkst. Lt.

Dėl pakeistų šildymo-vėsinimo sistemos projektinių sprendimų, vykdant administracinio pastato rekonstrukciją, ministerija neracionaliai panaudojo biudžeto lėšas (205,8 tūkst. Lt) neseniai atliktiems darbams iš naujo vykdyti.

2.6. Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos viešinimo

Ministerija 2010 m. vykdė iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai finansuojamos Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos viešinimą masinės informacijos priemonėmis pagal sudarytas sutartis, kurių bendra vertė – 10 965,3 tūkst. Lt (įvertinus numatytą sutarčių pratęsimo galimybę 2 metams). Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos viešinimą taip pat vykdė Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos pagal sudarytas sutartis už 16 000 tūkst. Lt.

Audito metu vertinome ministerijos sudarytas sutartis dėl viešinimo laikraščiuose „Mano Aukštaitija“, „Mano Žemaitija“, „Mano Dzūkija“, „Mano Suvalkija“, „Lietuvos žinios“, „Valstiečių laikraštis“, žurnale „Made in Lithuania“, internetiniuose puslapiuose www.delfi.lt, www.alfa.lt, www.manoukis.lt. Taip pat rėmėmės Viešųjų pirkimų tarnybos atliktais viešinimo paslaugų laikraštyje „Lietuvos rytas“ ir internetiniame puslapyje www.lrytas.lt pirkimų vertinimais.

Didžiąją dalį sutarčių dėl viešinimo ministerija sudarė neskelbiamų derybų būdu (kiekvieno pirkimo atveju į derybas kviečiant vienintelį tiekėją), taikydama Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo⁷⁴ 56 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Jame numatyta galimybė perkančiajai organizacijai paslaugas įsigyti neskelbiamų derybų būdu, jeigu dėl techninių ar meninių priežasčių arba dėl priežasčių, susijusių su išimtinių teisių apsauga, paslaugas pateikti gali tik konkretus tiekėjas.

Audito metu įvertinę ministerijos minėtus viešinimo paslaugų pirkimus, nustatėme Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimus.

Ministerija, vykdydama informacinės medžiagos rengimo ir publikavimo laikraščiuose „Mano Aukštaitija“, „Mano Žemaitija“, „Mano Dzūkija“, „Mano Suvalkija“, „Valstiečių laikraštis“,

⁷⁴ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija.

„Lietuvos rytas“, „Lietuvos žinios“ ir internetiniuose puslapiuose www.delfi.lt, www.alfa.lt, www.manoukis.lt, www.lrytas.lt pirkimus, konkursų sąlygose nurodė diskriminacinius techninės specifikacijos reikalavimus, t.y. konkrečius procesus ir prekės ženklus. Tai pažeidžia Viešųjų pirkimų įstatymo 25 straipsnio 2 dalį, kad techninės specifikacijos reikalavimai turi užtikrinti konkurenciją ir nediskriminuoti tiekėjų, 8 dalį, kad apibūdinant pirkimo objektą negali būti nurodytas konkretus procesas ar prekės ženklas, dėl kurių tam tikroms įmonėms ar tam tikriems produktams būtų sudarytos palankesnės sąlygos arba jie būtų atmesti. Taip pat buvo pažeisti šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtinti skaidrumo ir nediskriminavimo principai. Atkreipiame dėmesį, kad minėtų pirkimų viešųjų pirkimų komisijos posėdžių protokoluose nurodyti sprendimai paslaugas pirkti neskelbiamų derybų būdu, pakviečiant dalyvauti vienintelį tiekėją, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Protokoluose nurodytos aplinkybės neatitinka įstatyme reikalaujamų nurodyti techninių, meninių ar susijusių su išimtinių teisių apsauga prižasčių. Ministerija nepagrindė, dėl kokių prižasčių (techninių, meninių ar susijusių su išimtinių teisių apsauga) paslaugas teikti gali tik konkretus tiekėjas, taip pat nepagrindė, kad į neskelbiamas derybas kiekvienu atveju kviečiamas tiekėjas yra vienintelis, galintis rengti ir publikuoti informacinę medžiagą. Todėl pirkimai nepagrįstai vykdyti neskelbiamų derybų būdu.

Visų vertintų pirkimų konkursų sąlygose ministerija nepateikė techninių reikalavimų pirkimo objektui, kurie apibūdintų perkamų paslaugų savybes, t. y. kokie keliai reikalavimai medžiagų rengimui, parengtos medžiagos publikavimui, video kanalo sukūrimui ir atnaujinimui ir pan. Nepateikta informacija, ar visais atvejais bus publikuojama naujai parengta medžiaga ar publikuojama jau anksčiau parengta medžiaga. Ministerijos vykdytų pirkimų dokumentuose ir sudarytose sutartyse nenumatyta, kiek atskirai turi kainuoti medžiagos rengimo paslaugos ir medžiagos publikavimo paslaugos, kas suteiktų teisę perkančiajai organizacijai, jei sutarties eigoje tam tikrų tiekėjo įsipareigojimų vykdymas tampa netikslingas, apmokėti tiekėjui tik už perkančiajai organizacijai suteiktas pirkimo objekto dalis. Taip nesilaikyta Viešųjų pirkimų įstatymo 24 straipsnio 7 dalies nuostatų, kad pirkimo dokumentai turi būti tikslūs ir aiškūs, neužtikrintas įstatymo 3 dalyje numatyto skaidrumo principo įgyvendinimas. Taip pat vertinant minėtus pirkimus nustatyti ir kiti Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimai, nesilaikyta Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos⁷⁵.

Detalesnio viešinio paslaugų pirkimų vertinimo neteiksime, nes šiuos pirkimus vertina Viešųjų pirkimų tarnyba.

⁷⁵ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003-02-25 įsakymu Nr. 1S-21 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtinta Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodika.

Vertindami ministerijos sudarytų viešinimo sutarčių vykdymą ir Nacionalinės mokėjimo agentūros vykdytą Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 m. programos viešinimą, nustatė neracionalaus ar neefektyvaus lėšų naudojimo atvejų šioms paslaugoms apmokėti.

Ministerija pagal sudarytas viešinimo paslaugų sutartis apmokėjo už straipsnius su didelio dydžio ar ploto (pvz. 1/4 straipsnio) nuotraukomis, kurios ne visada buvo informatyvios ir ne visada tinkamai atspindėjo straipsnio turinį – dėl netinkamai vykdytų pirkimų ir sudarytų sutarčių nebuvo nustatyti perkamoms paslaugoms keliami techniniai reikalavimai, t.y. nebuvo susitarta su tiekėju, ar publikuojama medžiaga bus su nuotraukomis, kokio jos turėtų būti dydžio ir pan.

Ministerija, viešindama Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 m. programos priemonės paruoštame reportaže, paskelbtame interneto svetainėje www.delfi.lt kartu su ekologiškais maisto produktais reklamuoja vieną iš didžiausių Lietuvoje prekybos centrų.

Prekybos centro reklamos pavyzdžiai

Peržiūrėję vaizdinę medžiagą, pastebėjome, kad interneto svetainėje www.delfi.lt 2010 m. kovo 31 d. buvo transliuojamas 7 min 54 s trukmės siužetas pavadinimu „Kas yra išskirtinės kokybės maisto produktai?“. Jame kalbėta apie išskirtinės kokybės produktus, rodomos įvairios daržovės parduotuvės lentynose. Nufilmuotame siužete matomas stovas, kurio apačioje aiškiai matyti prekybos centro pavadinimas, taip pat matomi pakabinti keli plakatai, kurių apačioje – prekybos centro pavadinimas.

Ministro patvirtintoje Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programos ir jos viešinimo strategijoje⁷⁶ nurodyta, kad tikslios ministerijos ir agentūros informavimo apie programą ir jos viešinimo funkcijos nustatomos Informavimo apie programą ir viešinimo plane. Žemės ūkio ministerijos pateiktas Informavimo ir viešinimo apie Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 m. programos priemones 2010 metų planas ministro įsakymu nepatvirtintas. Pažymėtina, kad nuo 2010 m. liepos mėnesio Lietuvos kaimo plėtros programos 2007-2013 m. priemonių viešinimą per viešųjų ryšių bendroves pagal atskiras sutartis pradėjo vykdyti ir Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos. Į ministerijos vykdomą paramos žemės ūkiui viešinimą įsijungus ir Nacionalinei mokėjimo agentūrai, nebuvo tinkamai koordinuojami abiejų institucijų viešinimo veiksmai, todėl ministerija ir Nacionalinė mokėjimo agentūra dubliavo tų pačių sričių viešinimą, pavyzdžiui, kartu viešino Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programos tos pačios krypties ir priemonės konkrečius sėkmingus finansinės paramos panaudojimo projektų pavyzdžius.

Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programos viešinimo pavyzdžiai

Nacionalinės mokėjimo agentūros viešinami sėkmingai įgyvendintų kaimo turizmo veiklos skatinimo projektų pavyzdžiai

Agentūra viešindama Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 m. programos paramos priemonę „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ 2010 m. rugsėjo 25 d. spalio 1 d. laikraštyje „Kaimo laikraštis“ ir 2010 m. rugsėjo 4 d. laikraštyje „Ūkininko patarėjas“ pateikė išsamų straipsnį apie finansinę paramą gavusių sutuoktinių sodyboje sėkmingai teikiamas kaimo turizmo paslaugas, įrengtas naujas dirbtuves.

⁷⁶ Žemės ūkio ministro 2007-04-20 įsakymu Nr. 3D-175 patvirtinta Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa ir jos viešinimo strategija, VIII sk. 26 p.

2010 m. rugsėjo 1 d. „Valstiečių laikraštis“ pateiktas straipsnis apie motinos ir sūnaus sėkmingai vystomą kaimo turizmo verslą, patalpinta naujai pastatyto pastato, skirto poilsiautojams, nuotrauka.

Visais atvejais pakankamai detalai nurodyti pagrindiniai finansinės paramos skyrimo kriterijai ir reikalavimai, nurodytos vengtinios klaidos teikiant paraiškas.

Žemės ūkio ministerijos viešinami sėkmingai įgyvendintų kaimo turizmo veiklos skatinimo projektų pavyzdžiai

Ministerija viešindama Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 m. programos paramos priemonę „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ 2010 m. rugpjūčio 31 d. www.valstietis.lt pateikė trumpą interviu su vienos Dzūkijos kaimo turizmo sodybos šeimininke. Jokia konkreti informacija, kokie pagrindiniai reikalavimai teikiant paraiškas pagal šią priemonę, nenurodyta.

Nacionalinės mokėjimo agentūros viešinami pagal priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ gavusių paramą ūkininkų sėkmingos veiklos pavyzdžiai

Agentūra viešindama Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos paramos priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ 2010 m. rugsėjo 29 d. laikraštyje „Valstiečių laikraštis“ pateikė išsamų straipsnį apie sėkmingą finansinę paramą gavusio jaunojo ūkininko veiklą. Nurodyti paramos pagrindiniai reikalavimai ir kriterijai.

Žemės ūkio ministerijos viešinami pagal priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ gavusių paramą ūkininkų sėkmingos veiklos pavyzdžiai

2010 m. spalio 26 d. „Lietuvos rytas“ priede „Vartai“ ministerijos viešinamas finansinę paramą gavusių jaunųjų ūkininkų šeimos sėkmingo žemės ūkio verslo pavyzdys, išsami informacija apie pagrindinius reikalavimus teikiant paraiškas pagal šią priemonę nepateikta.

Pastebėtina, kad straipsnį iliustruojanti nuotrauka užima 1/3 straipsnio ploto.

Manome, kad aiškiai nustačius ministerijos ir agentūros funkcijas, vykdamas viešinimo darbus, šiam tikslui numatytos lėšos galėtų būti naudojamos ekonomiškiau ir efektyviau.

Ministerija viešinimo paslaugų pirkimus vykdė, pažeisdama Viešųjų pirkimų įstatymą, nesilaikydama Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos nuostatų. Vykdydama informacinės medžiagos rengimo ir publikavimo laikraščiuose „Mano Aukštaitija“, „Mano Žemaitija“, „Mano Dzūkija“, „Mano Suvalkija“, „Valstiečių laikraštis“, „Lietuvos rytas“, „Lietuvos žinios“ ir internetiniuose puslapiuose www.delfi.lt, www.alfa.lt, www.manoukis.lt, www.lrytas.lt pirkimus, nepagrįstai pasirinko neskelbiamų derybų būdą ir paslaugas įsigijo iš vienintelio tiekėjo. Šie pirkimai vykdyti pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatyme įtvirtintus skaidrumo ir nediskriminavimo principus.

Ministerija Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos viešinimą vykdė nepakankamai efektyviai, tinkamai nekoordinavo kartu su Nacionaline mokėjimo agentūra vykdomo viešinimo proceso, neužtikrino racionalaus viešinimui skirtų lėšų panaudojimo.

3. Kiti pastebėjimai

3.1. Dėl mobiliojo ryšio paslaugų pirkimo

Žemės ūkio ministerija su UAB „Tele2“ 2010 m. vasario 12 d. sudarė sutartį Nr. 8P-0038 dėl Judriojo telefono ryšio paslaugų teikimo. Ministerija, vadovaudamasi Viešųjų pirkimų

įstatymo⁷⁷ 84 straipsnio 1 punkto, 85 straipsnio 2 dalies ir Žemės ūkio ministro įsakymo⁷⁸ 102.1.4.2 punkto nuostatomis, Judriojo telefono ryšio paslaugas pirkto apklausos būdu (pasiūlymus vertinant pagal mažiausios kainos kriterijų). Ministerija nevykdė pirkimo per Centrinę perkančiąją organizaciją (CPO) ir nepateikė motyvuoto savo sprendimo nevykdyti siūlomos Judriojo telefono ryšio paslaugos pirkimo naudojantis elektroniniu katalogu. Ministerijos atsakinga darbuotoja auditorius informavo, kad perkant minėtą paslaugą CPO elektroniniame kataloge kartu su judriojo ryšio paslaugomis tuo metu nebuvo siūloma duomenų perdavimo (mobiliojo interneto) paslauga.

Patikrinus CPO elektroniniame kataloge tuo metu galiojusią preliminarią sutartį dėl judriojo telefono ryšio paslaugų teikimo (2008-12-31, pirkimo Nr. 69259) nustatyta, kad specialiosiose užsakymo sutarties sąlygose 3.4 punkte buvo numatyta užsakovo teisė užsisakyti ir naudotis papildomomis tiekėjo teikiamomis paslaugomis už tiekėjo nustatytą kainą, taigi ministerijos motyvas dėl mobiliojo ryšio paslaugų pirkimo ne per CPO nepagrįstas.

Ministerija nesivadovavo nutarimo⁷⁹ 1 ir 1.2 punktais, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaigos ir kitos jai „atskaitingos valstybės institucijos, ministerijos, įstaigos prie ministerijų ir kitos ministerijoms pavaldžios valstybės įstaigos ir įmonės <...> turi užtikrinti, kad prekių, paslaugų ir darbų viešieji pirkimai būtų vykdomi naudojantis CPO elektroniniu katalogu CPO.ltTM, kai elektroniniame kataloge siūlomos prekės, paslaugos ar darbai atitinka perkančiosios organizacijos poreikius ir perkančioji organizacija negali jų atlikti efektyvesniu būdu racionaliai naudodama lėšas“; perkančioji organizacija turi motyvuoti savo sprendimą nevykdyti siūlomų prekių, paslaugų ar darbų pirkimo naudojantis elektroniniu katalogu ir saugoti tai patvirtinantį dokumentą kartu su kitais pirkimo dokumentais Viešųjų pirkimų įstatymo⁸⁰ 21 straipsnio nustatyta tvarka.

Pasibaigus sutarties galiojimo 12 mėnesių terminui ji nutraukta.

Mobiliojo ryšio paslaugų kainų palyginimas

Ministerija 2010 metais naudojo mobiliojo ryšio paslaugomis pagal 2010 m. vasario 12 d. sutartį Nr. 8P-0038, mokėdama 18 ct už pokalbio minutę savame tinkle ir skambinant į kitus tinklus.

Viešųjų pirkimų tarnybos atliktos analizės rezultatai rodo, kad organizacijos, kurios mobiliojo ryšio paslaugas pirkto pasinaudodamos Centrinės perkančiosios organizacijos paslaugomis, už pokalbio minutę moka vidutiniškai po 3 ct savame tinkle ir po 4 ct skambinant į kitus tinklus.

Ministerija, įsigijusi mobiliojo ryšio paslaugas, nesinaudojant Centrinės perkančiosios organizacijos paslaugomis, neekonomiškai naudojo biudžeto lėšas mobiliojo ryšio paslaugoms apmokėti – už mobiliojo ryšio paslaugas mokėjo pagal apklausos būdu sudarytos sutarties įkainius, t. y. vidutiniškai 5 kartus brangiau nei organizacijos, pirkusios mobiliojo ryšio paslaugas per CPO.

⁷⁷ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 2009-07-22 įstatymo Nr. XI-395 redakcija.

⁷⁸ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008-09-15 įsakymas Nr. 3D-502 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos viešųjų pirkimų“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁷⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-10-14 nutarimas Nr. 1333 „Dėl viešųjų pirkimų vykdymo naudojantis Centrinės perkančiosios organizacijos elektroniniu katalogu“.

⁸⁰ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija.

Ministerija pateikė pastabas dėl mobiliojo ryšio paslaugų įsigijimo kainos.

Žemės ūkio ministerijos nuomonė, pateikta 2011-05-27 raštu Nr. 2D-2822 (7.5.)

Ministerija priėmė sprendimą pirkti judriojo ryšio paslaugas kartu su duomenų perdavimo paslauga apklausos būdu kviečiant dalyvauti pirkime stambiausius šių paslaugų tiekėjus, tikėdamasi, kad tiekėjai pasiūlys ne tik mažesnes kainas už CPO elektroniniame kataloge nenurodytas paslaugas, bet ir suteiks perkančiajai organizacijai nuolaidą. Atsižvelgus į šiuos ketinimus ir buvo parengta pasiūlymo dėl judriojo (mobiliojo) ryšio paslaugų pirkimo forma. Pasiūlymo formoje buvo nurodyta, kad tiekėjo suteikiamų nuolaidų suma gali būti panaudota telekomunikacinei įrangai įsigyti tokiomis sąlygomis: telekomunikacinei įrangai taikomos sutarties galiojimo metu tiekėjo interneto puslapyje galiojančios kainos ir telekomunikacinės įrangos kainai taikoma nuolaida iš tiekėjo skirtos nuolaidų sumos iki simbolinės 1 lt su PVM galutinės kainos.

Už UAB „Tele2“ suteiktą nuolaidą įsigyta telekomunikacinės įrangos už 18 750 Lt.

Manome, kad ministerijos motyvai dėl mobiliojo ryšio paslaugų pirkimo ne per CPO nepakankamai pagrįsti, nes pagrindinis pirkimo objektas, kurio kaina turėtų būti vertinama, yra mobiliojo ryšio paslaugos.

Ministerija, be pagrįstų motyvų įsigijusi judriojo ryšio paslaugas, nesinaudojant Centrinės perkančiosios organizacijos paslaugomis, ir mokėdama už mobiliojo ryšio paslaugas pagal apklausos būdu sudarytos sutarties įkainius vidutiniškai 5 kartus brangiau nei būtų šias paslaugas įsigijusi per CPO, neužtikrino, kad ryšių paslaugoms numatytos biudžeto lėšos būtų naudojamos ekonomiškai.

3.2. Dėl asignavimų naudojimo priedams, priemokoms ir išaitinėms išmokoms mokėti

Ministerija atleido darbuotoją iš reorganizuojamos pavaldžios įstaigos ir nurodė jam išmokėti išaitinę išmoką – taip nepagrįstai panaudojo biudžeto lėšas išaitinei išmokai mokėti, nes kitą dieną darbuotojas priimtas į darbą pavaldžioje įstaigoje, prie kurios reorganizuotos įstaigos buvo prijungtos.

Ministro įsakymu⁸¹ pavaldžios įstaigos Lietuvos valstybinis žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras ir Laukystos žuvų veislynas reorganizuotos prijungiant jas prie Žuvininkystės departamento prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (vėliau reorganizavimo eigoje pavadinto Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos) nuo 2010 m. balandžio 1 d.

Žemės ūkio ministerijos 2010-01-27 informaciniu pranešimu Nr. 19P-52 Lietuvos valstybinio žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro l. e. p. generalinis direktorius buvo įspėtas apie jo pareigybės panaikinimą. Šiuo pranešimu taip pat nurodyta, kad asmuo bus paskirtas į kitas pareigas, o jei tokių pareigų nebus, jis 2010 m. kovo 31 d. bus atleistas, atsiskaitant teisės aktų nustatyta tvarka.

⁸¹ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. spalio 13 d. įsakymas Nr. 3D-737.

Reorganizuojamo Lietuvos valstybinio žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro l. e. p. generalinis direktorius ministro įsakymu⁸² 2010 m. kovo 31 d. buvo atleistas iš užimamų pareigų pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso⁸³ 129 straipsnio 1 dalį (dėl pareigybės panaikinimo) ir jo sutikimu Žuvininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu⁸⁴ 2010 m. balandžio 1 d. buvo priimtas į po reorganizavimo veiklą tęsiančios Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Žuvivaisos skyriaus vyriausiojo specialisto (darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį) pareigas. Ministro įsakymu atleidus l. e. p. generalinį direktorių iš pareigų, reorganizuojama įstaiga Lietuvos valstybinis žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras jam pagal šio kodekso 140 straipsnio 1 dalies 3 punktą išmokėjo 12,1 tūkst. Lt išeitinę išmoką ir 3,8 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokas nuo šios išmokos, iš viso 15,9 tūkst. Lt.

Išeitinė išmoka – viena iš garantinių išmokų rūšių, kurios tikslas – užtikrinti tam tikrą laiką minimalias gyvenimo lėšas darbuotojams, netekusiems darbo ne dėl nuo jų priklausančių priežasčių. Manome, kad minėtą darbuotoją atleidus iš užimamų pareigų reorganizuotoje įstaigoje, kai sekančią po atleidimo dieną jis pradeda dirbti institucijoje, prie kurios minėta reorganizuota įstaiga prijungta, lėšos išeitinei išmokai mokėti (viso 15,9 tūkst. Lt) panaudotos neekonomiškai. Ministerija dėl netinkamai parengtų reorganizavimo sąlygų⁸⁵ Žuvininkystės departamento direktoriaus neįpareigojo pasiūlyti reorganizuoto Lietuvos valstybinio žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro l. e. p. generaliniam direktoriui užimti pareigas po reorganizavimo įkurtoje Žuvininkystės tarnyboje.

Pažymėtina, kad šioje ataskaitos dalyje aprašytu būdu atleidus ir priėmus asmenį, jam neteisėtai į nepertraukiamą darbo stažą Žuvininkystės tarnyboje buvo įskaitytas darbo stažas Lietuvos valstybinio žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro.

Ministro įsakymu atleidus darbuotoją iš reorganizuojamos pavaldžios įstaigos pagal Darbo kodekso 129 straipsnio 1 dalį ir nurodžius jam išmokėti išeitinę išmoką (iš viso 15,9 tūkst. Lt), nebuvo išnaudotos visos galimybės biudžeto lėšas naudoti ekonomiškiau, nes tos pačios dienos sutikimu minėtas darbuotojas priimtas į darbą po reorganizavimo įsteigtoje pavaldžioje įstaigoje.

Ministerijai pavaldi įstaiga Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus įsakymais visiems įstaigos darbuotojams paskyrė ir išmokėjo priedus už skubių ir svarbių užduočių vykdymą, priemokas už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą, nenurodydama konkrečius jų skyrimo pagrindus.

⁸² Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymas Nr. 3P-31.

⁸³ Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, 2002-06-04 įstatymas Nr. IX-956.

⁸⁴ Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2010-04-01 įsakymas Nr. P3-15.

⁸⁵ Patvirtintos žemės ūkio ministro 2009-10-13 įsakymu Nr. 3D-737.

Darbuotojams skirti priedai ir priemokos

Įstaigoje dirbantiems valstybės tarnautojams, vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu, skirtos priemokos už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą, tačiau nenurodytas konkretus priemokų skyrimo pagrindas, padidėjusio darbų masto priežastys ar pan.

Pagal darbo sutartis dirbantiems darbuotojams įsakymais skirti priedai už skubių ir svarbių užduočių vykdymą (Vyriausybės 1993-07-08 nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ 5.2 punktas), tačiau nenurodytos konkrečios užduotys kiekvienam ar visiems darbuotojams, taip pat nenurodytos kitos priežastys, kodėl šiems darbuotojams turėtų būti mokami priedai už skubių ir svarbių užduočių vykdymą.

Iš viso 2010 m. tokių priedų ir priemokų išmokėta 615,8 tūkst. Lt.

Priedai ir priemokos (615,8 tūkst. Lt) darbuotojams skirti nenurodžius skubių ir svarbių užduočių ar kitų konkrečių jų skyrimo priežasčių arba kitaip nepagrindus jų reikalingumo.

Audito metu negalėjome įvertinti, ar Žuvininkystės tarnybos darbuotojams priedai ir priemokos skirti esant tinkamam teisiniam pagrindui, už faktiškai atliktas skubias ir svarbias užduotis ar įprastą darbo krūvį viršijantį darbą, todėl negalime patvirtinti, kad 615,8 tūkst. Lt biudžeto asignavimų jiems mokėti panaudota teisėtai ir pagrįstai.

3.3. Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų Žemės ūkio rūmams, panaudojimo

Audito metu vertindami, kaip asociacija Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai 2010 metais panaudojo iš Žemės ūkio ministerijos gautas valstybės biudžeto lėšas, nustatėme, kad asociacijos direktoriui, vyriausiajai finansininkei ir kitiems darbuotojams 2010 metais visas darbo užmokestis buvo apskaičiuotas ir išmokėtas tik iš Žemės ūkio ministerijos skirtų biudžeto lėšų (pagal 2010 m. sausio 29 d. sutartį Nr. 8P-0029) ir Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Techninė pagalba" veiklos srities "Nacionalinis kaimo tinklas" projekto vykdymui skirtų Europos Sąjungos ir bendrojo finansavimo lėšų. Direktorius ir vyriausiosios finansininkės darbo funkcijos darbo funkcijos neapsiriboja 2010 m. sausio 29 d. sutarties Nr. 8P-0029 bei Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Techninė pagalba" veiklos srities "Nacionalinis kaimo tinklas" projekto vykdymu, todėl manome, kad dalis darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšų panaudota neekonomiškai, ne pagal sutartyje numatytą paskirtį, veiklai, nesusijusiai su minėtos sutarties ar projekto vykdymu, apmokėti.

Pastebėtina, kad asociacijos darbuotojų atlyginimų nustatymas nereglamentuotas teisės aktais, tačiau audito metu nustatėme, kad dviem pagal darbo sutartis dirbantiems asociacijos darbuotojams mokamas didesnis atlyginimas, lyginant su biudžetinėse įstaigose pagal darbo sutartis dirbančių darbuotojų atlyginimu.

Pastebėjimai dėl darbo užmokesčio dydžio

Vienam Asociacijos darbuotojui, dirbančiam 7 val. per dieną, nustatytas 6 100 Lt mėnesinis atlyginimas (neatskaičius mokesčių). Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 511 „Dėl

biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ nustatytą maksimalų biudžetinės įstaigos vadovo tarnybinio atlyginimo koeficientą, analogiškas pareigas biudžetinėje įstaigoje 8 valandas per dieną einančiam darbuotojui galėtų būti mokamas 2 281 Lt mėnesinis atlyginimas, o pridėjus maksimalius pagal nutarimą galimus mokėti priedus ir priemokas, mėnesinis atlyginimas sudarytų 3 879 Lt.

Asociacijos darbuotojui, dirbančiam 7 val. per dieną, mokamas 4 370 Lt mėnesinis atlyginimas (neatskaičius mokesčių). Vadovaujantis minėtu nutarimu, analogiškas pareigas biudžetinėje įstaigoje 8 valandas per dieną einančiam darbuotojui galėtų būti mokamas mėnesinis 2 196 Lt atlyginimas, o pridėjus maksimalius pagal nutarimą galimus mokėti priedus ir priemokas, mėnesinis atlyginimas sudarytų 3 733 Lt.

Manome, kad mokant darbuotojams atlyginimus, didesnius negu biudžetinių įstaigų analogiškų pareigybių atlyginimai, biudžeto lėšos asociacijos darbuotojų darbo užmokesčiui mokėti naudojamos ne pačiu ekonomiškiausiu būdu. Iš viso iš valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšų dviem asociacijos Žemės ūkio rūmų darbuotojams 2010 metais išmokėta darbo užmokesčio 126,8 tūkst. Lt ir nuo jų apskaičiuota socialinio draudimo įmokų – 39,3 tūkst.

Asociacija Žemės ūkio rūmai, mokėdama darbuotojams atlyginimus, didesnius negu biudžetinių įstaigų analogiškų pareigybių darbuotojų atlyginimai, iš biudžeto lėšų dengdama visą administracijos darbuotojų darbo užmokesį, nepriklausomai nuo sutartimi numatyta veiklai vykdyti skirto jų laiko, biudžeto asignavimus darbo užmokesčiui mokėti galėjo panaudoti ne pačiu ekonomiškiausiu būdu, veiklai, nesusijusiai su sutarties ar projekto vykdymu apmokėti.

Žemės ūkio ministerija 2010 m. vasario 26 d. sutartimi Nr. 8P-0046 dėl žemės ūkio veiklos subjektų konsultavimo programos 2010 m. įgyvendinimo asociacijai Žemės ūkio rūmams skyrė 167 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų.

Nustatėme neatitikimų, neleidžiančių pagrįstai įsitikinti pateiktų duomenų teisingumu ir suteiktų paslaugų tikrumu, pagal sutartį organizuojant seminarus ir vykdant konsultacijas.

Asociacijos direktoriaus 2009-05-04 įsakymu Nr. V-21 patvirtintų Seminarų organizavimo ir vedimo bei individualių konsultacijų teikimo taisyklių 9 punkte nurodoma, kad pateiktas seminaro dalyvių sąrašas turi būti pildomas pačių dalyvių, įrašant telefono numerį ir pasirašant. Nustatyta, kad tam tikrais atvejais taisyklių nebuvo laikomasi – seminaro klausytojų sąrašas užpildytas ne pačių klausytojų, nenurodytas nė vieno klausytojo telefono numeris. Taisyklių 13 punkte reikalaujama, kad informacijos suteikimas žodžiu būtų patvirtinamas konsultuojamo asmens parašu, tačiau nereikalaujama, kad būtų nurodomas asmens telefono numeris. Patikrinus konsultacijų registravimo žurnalus nustatyta, kad dažnai konsultacijų gavėjų telefono numeriai neįrašomi. Mūsų nuomone, nenurodant seminaro ir individualių konsultacijų gavėjų telefono numerių, sunkiai įmanoma patikrinti duomenų teisingumą.

Asociacija Žemės ūkio rūmai, naudodama žemės ūkio veiklos subjektų konsultavimo programos lėšas, neužtikrino tinkamo duomenų apie paslaugų gavėjus pateikimo.

Žemės ūkio ministerijos 2010 m. gegužės 14 d. sutartimi Nr. 8P-0163 dėl priemonės „Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinei sistemai vykdyti“ organizavimo Žemės ūkio rūmams pervesta 148,5 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų.

Sutartimi skirtos lėšos naudotos tyrimui atlikti – informacijos apie žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo mažmeninės kainas turguose bei ekologinių produktų kainas surinkimui, nors panašius tyrimus oficialiai atlieka VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (ŽŪIKVC).

Informacija apie VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro atliekamus tyrimus

Vadovaujantis Statistikos įstatymo 6 straipsniu, oficialiąją statistiką Lietuvos Respublikoje tvarko ministerijos, kitos valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos, taip pat Lietuvos bankas, jeigu tai numatyta Oficialiosios statistikos darbų programoje.

Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-12-29 įsakymu Nr. DĮ-312 patvirtintoje Oficialiosios statistikos 2010 m. programoje tarp statistinius darbus (tyrimus) vykdančių institucijų asociacija neminama. Tačiau VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrai šios programos srityje (2.06 Kainos, 2.06.01 Vartotojų kainų indeksai ir kainos) pavesta rengti statistinę informaciją apie pieno, mėsos, grūdų produktų, vaisių ir daržovių, žuvų bei kitų maisto produktų kainas Lietuvos didžiausių miestų mažmeninės prekybos centruose. Nustatytas statistinių duomenų šaltinis – atrankinis statistinis tyrimas, 24 Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio ir Alytaus mažmeninės prekybos centrai.

ŽŪIKVC Rinkos informacijos ir ekonominės analizės skyriaus vadovas, atsakydamas į auditorių paklausimą, nurodė, kad ŽŪIKVC vykdė Oficialiosios statistikos 2010 metų darbų programoje numatytą Maisto produktų mažmeninių kainų atrankinį statistinį tyrimą 24 mažmeninės prekybos centruose. Šiam tyrimui Žemės ūkio rūmų pateiktais duomenimis nebuvo naudotasi, nes:

- nežinoma Žemės ūkio rūmų tyrimo metodika;
- nežinomas tyrimo reprezentatyvumas;
- nežinoma suvestinių duomenų skaičiavimo metodika;
- nežinomas suvestinių duomenų patikimumas;
- nepakankamas Žemės ūkio rūmų pateikiamų duomenų pilnumas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2008 m. birželio 30 d. ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos valstybės sekretoriaus 2008 m. liepos 14 d. pavedimuose nustatytas užduotis – maisto produktų sąrašus bei aprašus.

Mūsų nuomone, Žemės ūkio ministerijos 2010-05-14 sutartimi Nr. 8P-0163 Žemės ūkio rūmams apklausoms vykdyti skirti 148,5 tūkst. Lt panaudoti neracionaliai ir neefektyviai, nes:

- Žemės ūkio rūmai vykdė Žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo mažmeninių kainų prekybos centruose surašymą 30-yje rajonų, tačiau neatliktos kainų apklausos didžiuosiuose Lietuvos miestuose – Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje.
- Žemės ūkio rūmai ir ŽŪIKVC atliko panašų darbą – Maisto produktų mažmeninių kainų tyrimą. ŽŪIKVC šį darbą vykdė pagal Oficialiosios statistikos 2010 metų darbų programos srityje „2.06 Kainos. 2.06.01 Vartotojų kainų indeksai ir kainos“ numatytą Maisto produktų mažmeninių kainų atrankinį statistinį tyrimą, nesinaudodamas Žemės ūkio rūmų surinktais duomenimis.
- Informacija apie kainas rinkta nesant Žemės ūkio ministerijos (užsakovo) nustatytos ir patvirtintos duomenų rinkimo metodikos.
- Audito metu negavome įrodymų dėl tyrimo reikalingumo – neaišku, kur ir kaip panaudojama vykdančių sutartį surinkta informacija apie žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo mažmeninės kainos turguose bei ekologinių produktų kainas.

Ministerija skyrė lėšas asociacijai Žemės ūkio rūmams tyrimui, kuri oficialiai vykdo kita valstybės įmonė, atlikti, nenustatydama duomenų rinkimo metodikos. Žemės ūkio rūmai vykdydami tyrimą neatliko kainų apklausos didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Be to,

audito metu negavome įrodymų dėl šio tyrimo reikalingumo, tolimesnio jo rezultatų panaudojimo, todėl teigiame, kad tyrimui skirtos lėšos (148,5 tūkst. Lt) panaudotos neracionaliai ir neefektyviai.

3.4. Dėl valstybės įmonių savininko kapitalo didinimo

Žemės ūkio ministerija, vykdydama Vyriausybės nutarimu⁸⁶ patvirtintą Valstybės investicijų 2010–2012 metų programą, iš Žemės ūkio ir žuvininkystės politikos įgyvendinimo programos ilgalaikio turto įsigijimo ekonominės klasifikacijos kodų⁸⁷ skyrė 3 424,1 tūkst. Lt biudžeto lėšų valstybės įmonėms: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui ir Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūrai, nenurodydama joms šia suma padidinti savininko kapitalą.

Ministerijos lėšų skyrimas ir panaudojimas valstybės įmonėse

Ministerija su valstybės įmone Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centru 2010-03-24 pasirašė sutartis Nr. 8P-0103 ir 8P-0104 dėl informacinės sistemos techninės bazės atnaujinimo ir modernizavimo bei informacinės sistemos saugumo užtikrinimo – 3 310,0 tūkst. Lt (pervedė 3 308,1 tūkst. Lt pagal faktinį panaudojimą). Su valstybės įmone Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra 2010-06-07 pasirašė sutartį Nr. 8P-0222 dėl informacinių sistemų techninės bazės atnaujinimo ir modernizavimo – 116,0 tūkst. Lt.

Pagal Žemės ūkio ministerijai pateiktų valstybės įmonių finansinių ataskaitų rinkinių⁸⁸ duomenis ir pagal sutartį pateiktus atsiskaitymo už panaudotas lėšas dokumentus nustatėme, kad VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras 2010 metais įsigijo kompiuterinės technikos, programinės įrangos, serverinių šaldymo ir gaisro gesinimo sistemų už 3 308,1 tūkst. Lt, o VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra įsigijo kompiuterinės technikos ir programinės įrangos už 116,0 tūkst. Lt.

Valstybės įmonės finansinių ataskaitų rinkiniuose joms skirtas lėšas programinės įrangos ir kompiuterinės technikos įsigijimui nurodė kaip dotacijas ilgalaikiam turtui įsigyti, nedidindamos įmonės savininko kapitalo.

Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo⁸⁹ 13 straipsnyje nustatyta, kad perduodant įmonės savininko turtą patikėjimo teise turi būti nurodyta, kurioje nuosavo kapitalo dalyje turi būti registruojamas įmonės turto vertės padidėjimas. Ši nuostata netaikoma, kai įmonei perduodamas turtas yra dotacija. Pagal 8-ąjį Verslo apskaitos standartą⁹⁰ įmonės savininko kapitalas yra lygus įmonei perduoto turto, jei tai nėra dotacija, vertei, nurodytai perdavimo akte.

Ministerijai skyrus įmonėms 3 424,1 tūkst. Lt lėšų iš Valstybės investicijų programos, mūsų nuomone, valstybės įmonės turėjo padidinti įmonės savininko kapitalą. Be to, už šias lėšas įsigytas turtas patikėjimo teise priklauso valstybės įmonėms, o ne ministerijai. Todėl, manome, kad

⁸⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010-01-20 nutarimas Nr. 71 (su vėlesniais pakeitimais).

⁸⁷ 3.1.1.3.1.2 „Kitos mašinos ir įrenginiai“ ir 3.1.2.1.1.2 „Kompiuterinė programinė įranga, kompiuterinės programinės įrangos licencijos“.

⁸⁸ Patvirtinti žemės ūkio ministro įsakymais: 2011-03-31 Nr. 3D-281 ir 2011-03-30 Nr. 3D-273.

⁸⁹ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įmonių įstatymas, 2005-09-29 įstatymo Nr. X-353 redakcija.

⁹⁰ Patvirtintas viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų tarybos 2003-12-18 nutarimu Nr. 1 (su vėlesniais pakeitimais).

ministerijai panaudojus (skyrus) lėšas iš investicijų programos turi būti padidintas valstybės įmonių savininko kapitalas. Be to, valstybei būtų ekonomiškai nenaudinga skyrus lėšų investicijoms – valstybės įmonės turtui įsigyti – negauti gražos mokesčių pavidalu. Valstybės kontrolės pastebėjimai ir rekomendacijos dėl valstybės įmonės savininko kapitalo didinimo iš valstybės biudžeto gautomis lėšomis turtui įsigyti pateikti valstybinio audito ataskaitoje „Valstybės įmonių valdymas“⁹¹.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, teigiame, kad valstybės įmonės turėjo padidinti savininko kapitalą lėšomis, gautomis iš ministerijos turtui įsigyti, t. y. 3 424,1 tūkst. Lt, ir finansinėse ataskaitose nurodyti atitinkamai didesnę nuosavą kapitalą.

Žemės ūkio ministerijos nuomonė, pateikta 2011-05-27 raštu Nr. 2D-2822 (7.5.)

Ministerija teikdama pastabas dėl audito ataskaitos projekto nurodė, kad VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras, vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavestas funkcijas, patikėjimo teise valdomo turto nenaudoja savo veikloje pajamoms uždirbti.

VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro ir VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūros kapitalą netikslinga didinti ir dėl to, kad šių valstybės įmonių įsigyjamas turtas yra kompiuterinė ir programinė įranga, kuri itin greitai nusidėvi ir nesukuria ilgalaikės vertės. Skiriant valstybės įmonėms lėšas turtui įsigyti iš Valstybės investicijų programos ir sutartyje nurodant investicijos suma padidinti valstybės įmonių savininko kapitalo dalį, būtų didinamas įmonių savininko kapitalas. Tačiau ilgalaikis turtas nusidėvi (amortizuojasi), todėl finansinių metų pabaigoje nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų suma didėtų nuostolis, šis nuostolis kauptųsi bei atsiranda rizikos faktorius įmonėms tapti nuostolingomis.

Ministerija skyrė valstybės investicijų programos lėšas valstybės įmonėms turtui įsigyti, nenurodydama šia suma padidinti įmonės savininko kapitalo, todėl valstybės įmonės šias lėšas pripažino dotacijomis ir jomis nepadidino savininko kapitalo, nuo kurio mokamas valstybės turto naudojimo patikėjimo teise mokestis, o valstybė, skyrusi lėšas valstybės įmonių investicijoms, negavo gražos mokesčių pavidalu.

4. Vidaus kontrolės įvertinimas

Vertindami Žemės ūkio ministerijoje sukurtą vidaus kontrolės sistemą, pastebėjome, kad kai kuriais atvejais ji neatitinka jai keliamų reikalavimų – nepakankamas dėmesys skiriamas tam, kad veikla būtų vykdoma laikantis patikimo finansų valdymo principų, t.y., kad būtų tinkamai organizuojama buhalterinė apskaita, finansinės ir kitos ataskaitos sudarytos bei pateiktos laiku ir vadovaujantis nuo 2010 metų pradėtais taikyti Viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

Manome, kad nepakanka apskaitos tvarkymo ir lėšų naudojimo kontrolės procedūrų ministerijoje ir pavaldžiose įstaigose, nes 2009 m. audito rezultatai ir šio audito metu nustatyti pažeidimai parodė, kad vidaus kontrolės aplinka yra neveiksminga, ja pasitikėti negalima, 2010

⁹¹ 2009-12-23 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P2-20-13-24, skelbiama tinklalapyje www.vkontrolė.lt.

metais ministerija neįdiegė papildomų vidaus kontrolės procedūrų, kurios užtikrintų teisingą buhalterinės apskaitos tvarkymą ir finansinės atskaitomybės sudarymą, nebuvo parinkta ir patvirtinta apskaitos politika, t. y. nebuvo patvirtintų apskaitos principų, metodų ir taisyklių, skirtų įstaigos buhalterinei apskaitai tvarkyti, nenustatyta apskaitos registrų forma, turinys ir skaičius vadovaujantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS).

Manome, kad esančių kontrolės procedūrų nepakanka ir pavaldžių įstaigų apskaitos tvarkymo, lėšų, valstybės turto (tarnybinių automobilių) naudojimo srityse, nes nustatytos klaidos pavaldžioms įstaigoms tvarkant apskaitą, nustatyta netinkamo lėšų ir turto naudojimo atvejų ministerijoje ir pavaldžiose įstaigose, nepakankama kitiems subjektams skirtų lėšų naudojimo kontrolė. Tai pat audito metu nustatyti reikšmingi vidaus kontrolės trūkumai ministerijoje vykdant viešuosius pirkimus. Nustatyti vidaus kontrolės sistemos trūkumai ir teisės aktų pažeidimai rodo, kad vidaus kontrolės sistema ministerijoje veikė nepatikimai, todėl ji vertinama kaip patenkinama.

5. Rekomendacijos

Žemės ūkio ministerija dėl audito metu nustatytų neatitikimų buvo informuota 2010-12-15 raštu Nr. S-(10-1721)-2667. Ministerija didžiąją dalį teiktų rekomendacijų įvykdė audito metu.

Atsižvelgdami į ataskaitoje nurodytus dalykus ir audito metu pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą, rekomenduojame ministerijai:

- iš paramos gavėjų susigražintų Europos žemės ūkio garantinio fondo finansinės paramos lėšų ir už sankcijas dėl kompleksinio paramos susiejimo gautų lėšų, kurioms atitinkamais teisės aktais yra nustatyta tikslinė jų naudojimo paskirtis, nepriskirti specialiųjų programų pajamoms (ataskaitos 1.1 poskyris, 7 psl.);

- ministerijai pavaldžias biudžetines įstaigas finansuoti pagal programų sąmatas, o darbus, nepriskirtus šių įstaigų funkcijoms, įsigyti Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka (ataskaitos 2.1 poskyris, 10-12 psl.);

- planuoti ir skirti asignavimus kitiems subjektams programoms vykdyti pagal visus reikiamus ekonominės klasifikacijos straipsnius (ataskaitos 2.1 poskyris, 12-13 psl.);

- siekiant išvengti teisės aktų pažeidimų vykdant rangos darbų, kitus turto ir paslaugų viešuosius pirkimus, rekomenduojame nustatyti papildomas kontrolės procedūras, kurios užtikrintų Viešųjų pirkimų įstatymo laikymąsi, teisėtą ir racionalų valstybės biudžeto lėšų panaudojimą (ataskaitos 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 poskyriai, 15-37 psl.);

- siekiant ekonomiškai naudoti valstybės biudžeto asignavimus:

- ▶ paskirti asmenis, atsakingus už tinkamą ministerijos sudarytų prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių vykdymo kontrolę (ataskaitos 2.3 poskyris, 15-17 psl.);

- ▶ paskirti asmenis, atsakingus už tinkamą kitų subjektų finansavimui skirtų lėšų naudojimą (ataskaitos 3.3 poskyris, 41-44 psl.);

- ▶ tinkamai koordinuoti Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programos viešinimą, užtikrinant, kad viešinimą vykdančios institucijos nedubliuotų tų pačių viešinimo plano dalių (ataskaitos 2.6 poskyris, 34-37 psl.);

- ▶ reglamentuoti keliamus techninius reikalavimus perkamoms viešinimo ir kitoms paslaugoms, darbams, sutartyse nustatyti aiškias ir nedviprasmiškas kainodaros taisykles (ataskaitos 2.5, 2.6 poskyris, 20-37 psl.);

- parengti ir patvirtinti Apskaitos politiką, naudojamų apskaitos registų formas, turinį ir skaičių vadovaujantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (ataskaitos 4 skyrius, 46 psl.);

- nustatyti pavaldžioms įstaigoms informacijos apie rekomendacijų įvykdymą pateikimo terminus ir kontroliuoti pateiktų valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimą.

Šios rekomendacijos, nurodant jų įgyvendinimo terminą, pateiktos ir rekomendacijų įgyvendinimo plane (žr. 5 priedą). Pavaldžioms įstaigoms raštuose pateiktos, tačiau iki šiol neįgyvendintos rekomendacijos taip pat nurodytos minėtame rekomendacijų įgyvendinimo plane.

L. e. p. 1-ojo departamento direktoriaus pavaduotoja

Eglė Merkininkienė

1-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Aina Aleškevičienė

Valstybinio audito ataskaita pateikta Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos žemės
ūkio ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
1 priedas

Ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijai vykdyti sudarytos rangos sutartys

	Pirkimo pavadinimas	Pirkimo būdas	Sutarties data ir Nr.	Rangovas	Darbų kaina pagal sutartį, Lt be PVM	Darbų kaina pagal sutartį Lt su PVM
1	Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos darbai	Supaprastintas atviras konkursas	2006-10-26 Nr. 8P-504	UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“	18 632 154,00	21 985 941,00
2	Žemės ūkio ministerijos administracinio pastato rekonstrukcijos privalomi atlikti darbai	Supaprastintos neskelbiamos derybos	2007-06-15 Nr. 8P-539	UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“	9 745 363,56	11 499 529,00
3	Nenumatyti darbai	Supaprastintos neskelbiamos derybos	2007-11-16 Nr. 8P-822	UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“	4 255 932,20	5 022 000,00
4	Ministerijos administracinio pastato pastogės įrengimo projektavimas ir statybos darbai	Supaprastintas atviras konkursas	2008-10-30 Nr. 8P-470	UAB „Senovė“	7 204 802,21	8 501 666,61
5	Žemės ūkio ministerijos administracinio pastato pastogės (Gedimino per. 19) įrengimo darbų bei administracinio pastato (J. Lelevelio g. 6, Vilnius) 6 a. rekonstrukcijos darbai	Apklausa	2010-09-17 Nr. 8P-0278	UAB „Irdaiva“	474 396,38	574 019,62
Viso:					40 312 648,35	47 583 156,23

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“
 2 priedas

Rangovo pateiktų projekte nenumatytų radiatorių detalizacija

Sąm. Eil.	Darbu kodas	Darbu ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
67	7119	Radiatorius plieninis, apatinio pajungimo su termostatinio ventiliu 22 KV 400x400	2 kompl.	336,0
68	7121	Radiatorius plieninis, apatinio pajungimo su termostatinio ventiliu 22 KV 600x800	2 kompl.	223,0
69	7122	Radiatorius plieninis, apatinio pajungimo su termostatinio ventiliu 22 KV 600x500	2 kompl.	190,0
70	7124	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 33 KV 400x600	1 kompl.	187,0
71	7125	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 22 KV 600x2000	2 kompl.	880,0
72	7126	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 22 KV 600x1200	2 kompl.	484,0
73	7127	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 22 KV 600x600	2 kompl.	188,0
74	7128	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 22 KV 600x500	4 kompl.	524,0
75	7129	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 22 KV 600x900	1 kompl.	186,0
76	7130	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 22 KV 500x800	2 kompl.	338,0
77	7131	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 22 KV 500x600	2 kompl.	274,0
78	7132	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 11 KV 600x600	2 kompl.	206,0
79	7133	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 11 KV 600x500	4 kompl.	376,0
80	7134	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 11 KV 500x800	2 kompl.	216,0
81	7135	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 11 KV 500x600	18 kompl.	1854,0
82	7136	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 11 KV 500x500	2 kompl.	190,0
83	7137	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 11 KV 500x400	3 kompl.	264,0
83	7137	Radiatorius plieninis, šoninio pajungimo 11 KV 500x400	3 kompl.	264,0

Pastaba: Radiatoriai pateikti UAB „Skala“ ir UAB „Skalos statyba“ pasiūlymo lokalinėje sąmatoje⁹², nors konkurso sąlygose jie nebuvo numatyti.

⁹² „Žiniaraštis 2. Šildymas, šilumos tiekimas (Lelevelio g. 6, Vilnius)“.

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos žemės
ūkio ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
3 priedas

Pakartotinai nupirktų darbų detalizavimas

1. Supaprastintas atviras konkursas (pirkimo Nr. 43427), dalis „I aukšto durų keitimas“, sutartis Nr. 8P-504

Sąm. Eil.	Darbų kodas	Darbų ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
5	N9-107	Surenkamos-išardomos pertvaros su įstiklinimu	1,8145x100m ²	7 286,81
6	415-1	Matinio stiklo pertvaros suvarstomomis durimis	181,450 m ²	77 221,49
Iš viso:				84 508,30

Neskelbiamos derybos, „I aukšto durų keitimas“, sutartis Nr. 8P-539

Sąm. Eil.	Darbų kodas	Darbų ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
3	N9-107	Surenkamos-išardomos pertvaros su įstiklinimu	1,8555x100m ²	26 493,24
4	415-1	Aliuminio profilio varstomos pertvaros su įstiklinimu ALUTHERM PLUS įstiklintos stiklu 6mm (Thermofloat Plus) dažytos pagal RAL	185,55 m ²	186 371,99
Iš viso:				212 865,23

2. Supaprastintas atviras konkursas (pirkimo Nr. 43427), dalis „II aukšto durų keitimas“, sutartis Nr. 8P-504

Sąm. Eil.	Darbų kodas	Darbų ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
7	N9-107	Surenkamos-išardomos pertvaros su įstiklinimu	0,7904x100m ²	3 590,91
8	415-1	Matinio stiklo pertvaros suvarstomomis durimis	79,04 m ²	24 792,48
Iš viso:				28 383,39

Neskelbiamos derybos, „II aukšto durų keitimas“, sutartis Nr. 8P-539

Sąm. Eil.	Darbų kodas	Darbų ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
1	N9-107	Surenkamos-išardomos pertvaros su įstiklinimu	0,84905x100m ²	12 118,35
2	415-1	Priešgaisrinių vitrinų sistema ALUMIL-ALUFIRE(EI-60) Profilinės aliuminio-stiklo paketo (priešgaisrinis EI-60 stiklas) Ral	84,905 m ²	361 197,76
Iš viso:				373 316,11

3. Supaprastintas atviras konkursas (pirkimo Nr. 43427), dalis „III aukšto durų keitimas“, sutartis Nr. 8P-504

Sąm. Eil.	Darbų kodas	Darbų ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
4	N9-107	Surenkamos-išardomos pertvaros su įstiklinimu	0,9886x100m ²	3 970,10
5	415-1	Matinio stiklo pertvaros suvarstomomis durimis	98,86 m ²	32 857,11
Iš viso:				36 827,21

Neskelbiamos derybos, „III aukšto durų keitimas“, sutartis Nr. 8P-539

Sąm. Eil.	Darbų kodas	Darbų ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
1	N9-107	Surenkamos-išardomos pertvaros su įstiklinimu	0,93665x100m ²	13 368,65
2	415-1-1	Priešgaisrinių vitrinų sistema ALUMIL-ALUFIRE(EI-60) Profilinės aliuminio-stiklo paketo (priešgaisrinis EI-60 stiklas) Ral	64,665 m ²	275 093,96
3	415-1	Aliuminio stiklo pertvaros su varstomomis durimis (SAD-	29,000 m ²	31 020,14

		21, SAD-22)	
Iš viso:			319 482,75

4. Supaprastintas atviras konkursas (pirkimo Nr. 43427), dalis „IV aukšto durų keitimas“, sutartis Nr. 8P-504

Sąm. Eil.	Darbu kodas	Darbu ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
4	N9-107	Surenkamos-išardomos pertvaros su įstiklinimu	0,6283x100m ²	2 523,18
5	415-1	Matinio stiklo pertvaros suvarstomomis durimis	62,830 m ²	21 290,57
Iš viso:				23 813,75

Neskelbiamos derybos, „IV aukšto durų keitimas“, sutartis Nr. 8P-539

Sąm. Eil.	Darbu kodas	Darbu ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
1	N9-107	Surenkamos-išardomos pertvaros su įstiklinimu	0,6531x100m ²	4 003,83
2	415-1	Priešgaisrinių vitrinų sistema ALUMIL-ALUFIRE(EI-60) Profilinės aliuminio-stiklo paketo (priešgaisrinis EI-60 stiklas) Ral	65,31 m ²	231 555,00
Iš viso:				235 558,83

5. Supaprastintas atviras konkursas (pirkimo Nr. 43427), dalis „V aukšto durų keitimas“, sutartis Nr. 8P-504

Sąm. Eil.	Darbu kodas	Darbu ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
4	N9-107	Surenkamos-išardomos pertvaros su įstiklinimu	1,368x100m ²	5 493,72
5	415-1	Matinio stiklo pertvaros suvarstomomis durimis	136,800 m ²	52 008,62
Iš viso:				57 502,34

Neskelbiamos derybos, „V aukšto durų keitimas“, sutartis Nr. 8P-539

Sąm. Eil.	Darbu kodas	Darbu ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
1	N9-107	Surenkamos-išardomos pertvaros su įstiklinimu	1,33265x100m ²	19 020,69
2	415-1-1	Priešgaisrinių vitrinų sistema ALUMIL-ALUFIRE(EI-60) Profilinės aliuminio-stiklo paketo (priešgaisrinis EI-60 stiklas) Ral	94,815 m ²	403 356,28
3	415-1	Aliuminio profilio pertvara su varstomomis durimis (SAD-25, SAD-27)	38,450 m ²	41 128,43
Iš viso:				463 505,40

6. Supaprastintas atviras konkursas (pirkimo Nr. 43427), dalis „VI aukšto durų keitimas“, sutartis Nr. 8P-504

Sąm. Eil.	Darbu kodas	Darbu ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
5	N9-107	Surenkamos-išardomos pertvaros su įstiklinimu	1,8226x100m ²	7 319,34
6	415-1	Matinio stiklo pertvaros suvarstomomis durimis	182,26 m ²	108 200,47
Iš viso:				115 519,81

Neskelbiamos derybos, „VI aukšto durų keitimas“, sutartis Nr. 8P-539

Sąm. Eil.	Darbu kodas	Darbu ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
1	N9-107	Surenkamos-išardomos pertvaros su įstiklinimu	1,97615x100m ²	28 205,25
2	415-1-1	Priešgaisrinių vitrinų sistema ALUMIL-ALUFIRE(EI-60) Profilinės aliuminio-stiklo paketo (priešgaisrinis EI-60 stiklas) Ral	165,485 m ²	703 996,36
3	415-1	Įstiklintos durys DS-6	32,130 m ²	32 769,39
Iš viso:				764 971,00

7. **Supaprastintas atviras konkursas (pirkimo Nr. 43427), dalis „I aukšto langų keitimas“, sutartis Nr. 8P-504**

Sąm. Eil.	Darbu kodas	Darbu ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
2	N9-37	Aliuminio profilio langų montavimas	2,2328x100m ²	30 978,87
3	104-104	Aliuminio langai nevarstomi (L1-L7)	223,280 m ²	79 786,88
Iš viso:				110 765,75

Neskelbiamos derybos, „I aukšto langų keitimas“ 2007-06-15 sutartis Nr. 8P-539

Sąm. Eil.	Darbu kodas	Darbu ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
1	N9-37	Langų blokai iš aliuminio profilių k8=1.04	2,07441x100m ²	13 077,80
2	104-104	Aliuminio langai nevarstomi (L-3, l-4, L-5, L-6-1, L-6-2, L-7-1, L-7-2)	207,410 m ²	158 311,90
Iš viso:				171 389,70

8. **Supaprastintas atviras konkursas (pirkimo Nr. 43427), dalis „VII aukšto langų keitimas“, sutartis Nr. 8P-504**

Sąm. Eil.	Darbu kodas	Darbu ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
2	N9-37	Aliuminio profilio langų montavimas	0.1855x100m ²	2 463,25
3	104-50	Aliuminio langai nevarstomi L-17	18,550 m ²	5 695,04
Iš viso:				8 158,29

Neskelbiamos derybos, „VII aukšto langų keitimas“, sutartis Nr. 8P-539

Sąm. Eil.	Darbu kodas	Darbu ir išlaidų aprašymai	Kiekis	Tiesioginės išlaidos (Lt) iš viso
1	N9-37	Langų blokai iš aliuminio profilių k8=1.04	0,012x100m ²	75,66
2	104-50	Aliuminio langai nevarstomi L-17	1,2 m ²	1 546,49
Iš viso:				1 622,15

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės
 ūkio ministerijoje atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 4 priedas

Raštai Žemės ūkio ministerijai ir pavaldžioms įstaigoms

Eil. Nr.	Įstaiga	Antraštė	Registracijos data	Dokumento numeris
1.	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija	Dėl tarpinių audito rezultatų	2010-12-15	S-(10-1721)-2667
2.	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-05-19	S-(10-1721)-1095
3.	UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas	Dėl valstybinio finansinio (teisėtumo) audito	2010-12-20	S-(10-1721)-2695
4.	Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-05-18	S-(10-1721)-1080
5.	Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-05-18	S-(10-1721)-1078
6.	Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-05-18	S-(10-1721)-1079

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos žemės
ūkio ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
5 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Iš paramos gavėjų susigrąžintų Europos žemės ūkio garantinio fondo finansinės paramos lėšų ir už sankcijas dėl kompleksinio paramos susiejimo gautų lėšų, kurioms atitinkamais teisės aktais yra nustatyta tikslinė jų naudojimo paskirtis, nepriskirti specialiųjų programų pajamoms.	Žemės ūkio ministerija		
2.	Planuoti ir skirti asignavimus kitiems subjektams programoms vykdyti pagal visus reikiamus ekonominės klasifikacijos straipsnius.	Žemės ūkio ministerija		
3.	Ministerijai pavaldžias biudžetines įstaigas finansuoti pagal programų sąmatas, o darbus, nepriskirtus šių įstaigų funkcijoms, įsigyti Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.	Žemės ūkio ministerija		
4.	Siekiant išvengti teisės aktų pažeidimų vykdant rangos darbų, kitus turto ir paslaugų viešuosius pirkimus, rekomenduojame nustatyti papildomas kontrolės procedūras, kurios užtikrintų Viešųjų pirkimų įstatymo laikymąsi, teisėtą ir racionalų valstybės biudžeto lėšų panaudojimą.	Žemės ūkio ministerija		
5.	Siekiant ekonomiškai naudoti valstybės biudžeto asignavimus: 1. paskirti asmenis, atsakingus už tinkamą ministerijos sudarytų prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių vykdymo kontrolę; 2. paskirti asmenis, atsakingus už tinkamą kitų subjektų finansavimui skirtų lėšų naudojimą; 3. tinkamai koordinuoti Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programos viešinimą, užtikrinant, kad viešinimą vykdančios institucijos	Žemės ūkio ministerija		

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	nedubliuotų tų pačių viešinimo plano dalių; 4. reglamentuoti keliamus techninius reikalavimus perkamoms viešinimo ir kitoms paslaugoms, darbams, sutartyse nustatyti aiškias ir nedviprasmiškas kainodaros taisykles.			
6.	Parengti ir patvirtinti Apskaitos politiką, naudojamų apskaitos registru formos, turinį ir skaičių vadovaujantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais.	Žemės ūkio ministerija		
7.	Nustatyti pavaldžioms įstaigoms informacijos apie rekomendacijų įvykdymą pateikimo terminus ir kontroliuoti pateiktų valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimą.	Žemės ūkio ministerija		
8.	Parengti ir patvirtinti finansų kontrolės taisykles, apskaitos vadovą, užtikrinančius buhalterinės apskaitos tvarkymą ir finansinių ataskaitų sudarymą ir teikimą teisės aktų nustatyta tvarka.	Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos		
9.	Pajamas, gautas už teikiamas paslaugas, pervesti į biudžetą teisės aktų nustatytais terminais.	Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos		
10.	Siekiant 2010 m. finansinėse ataskaitose pateikti teisingus rodiklius, atlikti su pajamomis ir sąnaudomis susijusių sąskaitų koregavimą.	Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos		
11.	Nutraukti nesivadovaujant teisės aktais sudarytus susitarimus dėl tarnybinių automobilių naudojimo asmeniniais tikslais ir susigrąžinti iš darbuotojų jiems padengtas tarnybinio automobilio naudojimosi asmeniniais tikslais kuro išlaidas.	Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos		
12.	Papildyti tarnybinių automobilių naudojimo tvarkas ar kitus dokumentus, nuostatomis, patvirtinančiomis atskiras	Valstybinė augalininkystės tarnyba		

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	kuro normas mieste ir užmiestyje, įpareigojančiomis detalai nurodyti maršrutą kelionės lapuose, kiekvienam automobiliui priskirti atsakingą už automobilio naudojimą darbuotoją.	prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos		
13.	Inicijuoti Žemės ūkio ministerijai pavaldžiose įstaigose pagamintos žemės ūkio produkcijos pardavimo tvarkos nustatymą, siekiant pagaminamą žemės ūkio produkciją parduoti viešai ir skaidriai, konkurencingomis kainomis.	Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos		
14.	Imtis priemonių, kad sukauptos pajamos už parduotą žuvį būtų įmokamos į valstybės biudžetą teisės aktų nustatytais terminais	Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos		
15.	Nustatyti kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad priedai ir priemokos darbuotojams būtų skiriami teisės aktų nustatyta tvarka, nurodant aiškias jų skyrimo priežastis	Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos		
16.	Atskirai apskaityti administracijos darbuotojų darbo laiką, sugaištamą iš valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšų finansuojamoms priemonėms vykdyti; šių darbuotojų darbo užmokestį mokėti iš atitinkamų lėšų šaltinių, proporcingai faktiškam darbo laikui	Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai		
17.	Tobulinti iš valstybės biudžeto finansuojamų konsultacijų teikimo ir seminarų organizavimo tvarką, numatant, kad būtų pateikiami dalyvių duomenys, pagal kuriuos būtų galima patikrinti vykusių seminarų ir konsultacijų tikrumą ir aktualumą, paskirti atsakingus asmenis, kontroliuojančius šios tvarkos vykdymą	Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai		
<p>Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:</p> <p>(Pareigų pavadinimas) (Vardas ir pavardė)</p> <p>(Kontaktinė informacija)</p>				